

Zichy Márta Óvoda Pedagógiai Programja

A program felülvizsgálója:
Zichy Márta Óvoda nevelőtestülete

Takácsné Mészáros Mária óvodavezető
Csór Tünde óvodapedagógus

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A Kormány 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól

1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	6
1.1 Az intézmény adatai	6
2. Gyermekkép, óvodakép	7
2.1 Nevelésfilozófiánk	7
2.2 Gyermekképünk	7
2.3 Óvodaképünk	8
2.4 Pedagógiai alapelveink	8
2.5 Óvodai nevelésünk célja	9
3. Az óvodai nevelés feladatai	9
3.1 Egészséges életmód alakítása	9
3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	14
3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:	16
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	19
4.1 Személyi feltételek	20
4.2 Az óvoda csoportszerkezete.....	20
4.3 Tárgyi feltételek	21
4.4 Az óvodai élet megszervezése	21
4.5. Az óvoda kapcsolatai	24
4.5.1 Az óvoda és a család	24
4.5.2 Az óvoda és az iskola kapcsolata.....	27
4.5.3 Az óvoda egyéb kapcsolatai	28
4.6 Nevelési időn kívüli tevékenység, szolgáltatás	29
5. Az óvodai élet tevékenységformái	29
5.1 A játék	29
5.2 Munka jellegű tevékenységek.....	31
5.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	33
5.3.1 Verselés, mesélés	35
5.3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	38
5.3.4 Mozgás	39
5.3.5 A külső világ tevékeny megismerésére nevelés	42
6. Integráció.....	44
6.1 A HHH gyermekek integrációja	45
6.2 Részképesség-zavarok	47
6.3.1 Sérülésspecifikus feladatok szakfejlesztéssel.....	49
6.4 Az integrált óvodai nevelés előnyei.....	50
6.5 Tehetség gondozás	51
6.6 Nemzetiségi feladatok.....	52
6.7 Multikulturális nevelés	55
7. Gyermekvédelem.....	57
8. Az óvodába lépés, iskolába lépés feltételei:	61
9. Pedagógiai dokumentáció	63

9.1 Csoportnapló	63
9.2 Egyéni fejlődés nyomon követése	63
9.3 HHH gyermekekről vezetett dokumentumok	63
10. Érvényességi rendelkezések.....	64
11. Hatályosság:	64
1.számú melléklet.....	67
2. sz. melléklet.....	76
4. sz. melléklet.....	144
5. sz. melléklet.....	147

Mi, a Zichy Márta Óvoda dolgozói névadónk példájához híven fontosnak tartjuk a személyiségében gazdag, erkölcsiségében magas fokon álló ember nevelését.

Ehhez kínálunk: egészséges, biztonságos, családi környezetet, szeretetteljes légkört, emberséges bánásmódot, tevékenységközpontú pedagógiai programot és sok játékot.

Célkitűzéseinket a XXI. század kihívásaira válaszolva, pozitív életszemlélettel, a családok együttműködésével kívánjuk megvalósítani.

1. Bevezetés

Mohora község Balassagyarmattól 10 km-re a Cserhát hegységben a Feketevíz patak völgyében fekszik. Mohora történelmi öröksége a Mauks kúria, a Tolnai-ház, a Vay-Zichy kastély. A falu, ahol Mikszáth Kálmán és Tolnai Klári élt egykoron országos és térségi kultúrtörténeti és műemléki értékekkel teszi gazdagabbá az itt élő emberek életét.

Az óvoda épülete a falu középpontjában a főút mentén található, amely e funkciójában 1989 óta működik jelenlegi helyén. Az óvodába járó gyermekek nevelését szakképzett óvodapedagógusok és dajkák végzik, akik elkötelezettjei hivatásuknak, akik számára elsődleges a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése a tevékenységek által a tevékenységeken keresztül, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése, a gyermekek mindenek feletti tisztelete és megbecsülése, a nemzetiséghez tartozó cigány gyermekek önazonosságának megőrzése, erősítése, átörökítése.

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője, ezért fontos, hogy az óvodapedagógusok és szülők kapcsolatának középpontjában mindig a gyermekek álljanak. Fontos a bizalom, a bizalom alapja a szülő és gyermeke tisztelete, megbecsülése.

Mohora községben egy óvoda működik két csoporttal. A pedagógiai program megírásánál és felülvizsgálatánál meghatározó szerepe volt a falu szociokulturális hátterének, amely óvodai életünk mindennapjaira hatást gyakorolt és gyakorol (a munkanélküliek, a cigány lakosság magas aránya).

Nevelőtestületünk a részben osztott csoportszerkezetben valósítja meg a kitűzött nevelési célokat, feladatokat, a gyermeki tevékenységre épülő nevelést, az iskolai életmódra való felkészítést.

Pedagógiai programunkat a minősített „Tevékenységek központú óvodai nevelési program” és a „Kompetencia alapú óvodai nevelési programcsomag” adaptációjával készítettük. Óvodánk arculatának formálásánál építettünk és építünk a szülők igényeire, a fenntartó elvárásaira, az óvodapedagógusok innovatív elképzeléseire, szaktudására, amely megalapozza pedagógiai munkánkat a gyermekek nevelésében.

1.1 Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Zichy Márta Óvoda

OM azonosító: 202221

Címe: 2698 Mohora, Rákóczi út 3.

Telefon: 35 372-140

E-mail: mohoraovi@gmail.com

0Az intézmény fenntartója: Mohora Község Önkormányzat Képviselőtestülete
2698 Mohora, Rákóczi út 8.

Az Zichy Márta Óvoda világnézeti nevelés tekintetében semleges, egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem elkötelezett.

Tiszteletben tartja a szülőknek azt a jogát, hogy gyermekük vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesülhessenek. Egyházi jogi személy a hit- és erkölcsstan oktatást az óvodában a szülők igénye alapján szervezheti az óvodai foglalkozások rendjéhez igazodva [2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről (továbbiakban NKT.) 35. §].

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1 Nevelésfilozófiánk

Nevelésfilozófiánkat meghatározza az a szemlélet, hogy a gyermek nevelése a család joga és kötelessége, melyben az óvoda sajátos eszközeivel kiegészítő (esetenként hátránycsökkentő) szerepet tölt be. Óvodai nevelésünk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira támaszkodik.

Tiszteletben tartjuk a gyermekeket megillető jogokat. A gyermeki személyiség kibontakoztatására, a testi-lelki, szociális szükségletek kielégítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az óvodai neveléshez.

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált, személyre szóló bánásmód. Az óvodában komplex nevelés folyik, építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra, kreativitásra. A társadalmi együttélés normáinak alapjait rakjuk le sokszínű együttes tevékenységekkel és követhető viselkedésmintákkal.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek egyéni készségei, képességei kibontakozhassanak, érzelmileg, erkölcsileg és értelmileg gazdagodjanak. A sokféleség gazdagítja a közösséget, az inkluzív-, az integrált-, a multikulturális nevelést támogató szemléletet képviseljük.

2.2 Gyermekképünk

A gyermek fejlődő személyiség – egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Óvodai nevelésünk lehetővé teszi, hogy tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetekkel megteremtjük a gyermeki személyiség kibontakozását, fejlődését, figyelembe véve a gyermekek sajátos életkoronként, egyénenként változó testi, lelki szükségleteit.

Biztosítjuk a gyermekek számára a szabad játékot, a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját. Lehetőséget teremtünk a valódi tudás megszerzésére, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el.

A befogadó neveléssel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára magas színvonalú, előítélet mentes, szeretetteljes nevelést mely szerint: „Mindenki más, a teljesen átlagos gyerek is”.

2.3 Óvodaképünk

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú.

Gondoskodunk:

- az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges tárgyi és személyi környezetről
- a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékról
- az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről, a kompetenciák kialakításáról.

2.4 Pedagógiai alapelveink

Az óvodába járó gyermekek érezzék, hogy szeretet, tisztelet, megbecsülés övezi őket. Óvodánk dolgozói törekednek a biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör megteremtésére. A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet folytonos, stabil biztonság vegye körül.

Elkötelezettséget, igényességet, kulturált stílust képviselünk és várunk el minden munkatársunktól. Pedagógiai környezetünk alakításában arra törekszünk, hogy a befogadó attitűd természetessé váljon az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, a szülők, a gyermekek számára egyaránt. A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk.

Valljuk, hogy az igazi ismeret az, amelyet a gyermek önmaga szerez meg, ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek a játékon, művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére a tanulás örömeinek átélésére.

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk. A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedést közvetetten segítjük. A feladat folyamatjellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét. Az érés és a tanulás együtt alkotják a fejlődést. Ennek során prioritást élvez a gyermek elemi szükségleteinek kielégítése, a játék feltételeinek biztosítása és a mozgás elsődlegessége.

2.5 Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja a (2,5) 3 - 7 (8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- a 3-7-8 éves korú gyerekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:
  - a.) **a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken belül.**
  - b.) **az életre való felkészítést** a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének támogatása.
- a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása
- a kiemelt figyelmet igénylő, lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, átörökítése magyar nyelven. A cigány kisebbség irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra továbbörökítése, a kisebbségi identitás megalapozása és fejlesztése.
- A hazájukat elhagyni kényes szerülő(továbbiakban migráns) családok gyermekeinek óvodai nevelésben biztosítjuk interkulturális nevelését ,az önazonosság megőrzését, ápolását, társadalmi integrálását ,a migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelése.

3. Az óvodai nevelés feladatai

3.1 Egészséges életmód alakítása

Magába foglalja:

- a szomatikus

- a mentális
- és a szociális nevelést.

Célunk:

- kiegyensúlyozott, egészséges gyermekek nevelése
  - az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés, szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése
- Távlati célunk, hogy felnőtt életükben váljanak képessé egészséges, harmonikus életvitel kialakítására, életmódjukra vonatkozóan helyes döntések meghozatalára, konfliktusaik, problémáik megfelelő kezelésére.

Feladatunk:

- Az egészséges életvitel kialakítását, a gyermekek testi fejlődésének elősegítését, a megfelelő életritmust a heti rend és a napirend biztosítja.
- A heti rend és a napirend biztosítja a kiegyensúlyozott, egészséges, biztonságos, kiszámítható környezetet
- A szabad levegőn való tartózkodás természetes része gyermekeink napi életének
- A mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozása a gyermekeink egészségének védelmét, edzését biztosítja
- Egyéni, eltérő fejlődési ütem figyelembevételével történő gondozás (testápolás, öltözködés, táplálkozás)
- Az egészséges életmód, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- A megfelelő életritmus kialakítása, a helyes táplálkozási szokások kialakítása, a gyermekek mozgásigényének kielégítése együttesen biztosítja a gyermekek egészségének védelmét
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve
- A gondozás kiemelt jelentősége, nevelés kapcsolatépítés a gyermekekkel, önállóságuk fejlődésének elősegítése, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
- A kapcsolatépítés lehetőségének kiemelt feladata gondozás közben (összehangolt, sürgetésmentes munka, kommunikáció, érzelem kinyilvánítás stb.).
- Az iskolakezdés feltételei: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.
- A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése. A zöldségek és gyümölcsök valamint a tejtermékek

fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás az öltözködés a pihenés, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

A 20/2012 EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmény feladatai a gyermek, a tanuló egészségfejlesztésével összefüggésben

128. § (1)* A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

(3)* A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

a) az egészséges táplálkozásra nevelés,

b)* az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,

c)* a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,

d)* az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése,

e)*

területére terjednek ki.

(4)* A nevelési-oktatási intézményekben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, amely beépül a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló pedagógiai munkába.

(5) A nevelési-oktatási intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

(6) A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el.

A nevelési-oktatási intézményben elektroakusztikus eszköz igénybevétele mellett tartott tanítási órán, egyéb foglalkozáson, valamint a nevelési-oktatási intézményben vagy a nevelési-oktatási intézmény által szervezett elektroakusztikus hangosítású rendezvényen (a továbbiakban: elektroakusztikus hangosítású rendezvény), amelyen gyermekek, tanulók is részt vesznek, a gyermekek, tanulók zajvédelmére különös figyelmet kell fordítani. Az olyan elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen

a) 0–6 év közötti gyermekek, tanulók vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az Laeq M30 75 dB értéket,

b) 6 és 14 év közötti gyermekek, tanulók vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az Laeq M30 80 dB értéket,

c) 14 és 18 év közötti gyermekek, tanulók vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az Laeq M30 90 dB értéket.

(12)* Az Laeq M30 75–90 dB hangnyomásszint közötti elektroakusztikus hangosítású rendezvényen biztosítani kell, hogy a közönség a hangsugárzókat 3 méteren belül ne tudja megközelíteni.

A környezeti (tárgyi és személyi) feltételek folyamatos javításával törekszünk az egészséges és biztonságos környezet megvalósítására. A bútorok mennyisége ne akadályozza a gyermekeket a közlekedésben, mozgásban, mérete alkalmazkodjon a gyermekek szükségleteihez, többségük mobilizálható legyen. Az alkalmazott dekoráció a gyermekek látókörébe essen.

A gyermekek igényeinek, a családból hozott szokásainak ismerete a nevelésünk alapját képezi. Erősítjük, alakítjuk azokat a pozitív beállítódásokat, magatartásformákat, szokásokat, amelyek a kisgyermekek egészségi állapotát javítják.

A feltételekhez alakított napi- és heti rend, a biztonságot és rendszert nyújtó életritmus kereteinek alakítása a gyermekek egészséges fejlődését szolgálja.

Megismertetjük és gyakoroltatjuk az egészségvédő szokásokat, különös tekintettel a személyi higiénés szokásokra, ennek eredményeként képessé váljanak szükségleteik önálló kielégítésére. Az önállóságot a fokozatosság és az egyéni bánásmód elvének megfelelően a bemutatás, gyakoroltatás, segítségnyújtás, ellenőrzés és értékelés módszereivel érjük el. A

gyerekek tevékenységeit úgy szervezzük, hogy érvényesüljön a folyamatosság, és a várakozási idő a lehető legkevesebb legyen.

Az időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a kényelmes ruházat, a csoportban használatos, lehetőleg a sarkat is tartó váltócipő a gyermekek egészségét védi, ehhez a szülők együttműködését igényeljük. A gyermekek ruháját jellel, névvel ellátott öltözőszekrényben tároljuk.

A gyermekek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban megjelenő egyéni különbségeket a szülők segítségével megismerjük. Az ételek elfogyasztását nem kényszerítjük, de tapintatosan ösztönözzük a gyerekeket a megkóstolására. Az étvágyra pozitív hatása van a kellemes hangulatnak, az esztétikus környezetnek. A gyermekek szomjúságukat ivóvízzel az egész nap folyamán kielégíthetik a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Megismertetjük és gyakoroltatjuk a kulturált étkezés szokásait: a tiszta étkezést, a mennyiség önálló megítélését, az evőeszközök megfelelő használatát, az udvarias szokásokat. Ebéd után saját fogmosó eszközeikkel tisztítják fogaikat. A helyes táplálkozási szokások kialakítását a helyben működő konyha biztosítja.

Gondoskodunk az életkorra jellemző nagyfokú mozgásszükségletüknek kielégítésére szolgáló megfelelő feltételekről (csoportszobában és a szabadban egyaránt). Fejlesztjük szép mozgásukat, testi képességeiket. A mozgáskoordináció fejlesztését segíti elő a mindennapos testnevelés is.

A gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséről kedvezőtlen időjárás esetében is gondoskodunk. A szabad levegőn való tartózkodásra minden évszakban biztosítunk elegendő időt. Az óvoda udvarának változatos terepe, az udvari játékeszközök együttesen lehetőséget teremtenek a gyermekek testi képességeinek fejlődésére, a mozgásigény kielégítésére.

A napirendben az ebéd utáni pihenő nem jelent feltétlen alvást. A pihenés hangulati feltételeit is megteremtve (esztétikus rendben elhelyezett ágyak, pihenésre motiváló csendes, bensőséges hangulat) a kiszellőztetett csoportszobában a gyermekeknek altatómesét mondunk, vagy/és éneket dúdolunk. Ha igénylik, személyes tárgyakkal pihennek le.

A cseppfertőzés megelőzésére gyakori szellőztetést, fokozott személyi és környezeti higiénia alkalmazunk. A betegségből visszatérő gyermeket különleges védelemmel óvjuk a visszaeséstől (öltözködés, fokozatos terhelés).

Ügyelünk arra, hogy a gyermekek lehetőleg friss levegőn, kedvezőtlen időjárás esetén zárt térben folyamatos levegőcsere biztosításával végezzék a mozgásos tevékenységeket. Fűtési időnyben a száraz levegő enyhítésére párologtatót használunk. Nyáron a gyermekek fejét sapkával védjük az erős napsugárzás káros ártalmaitól.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezetet folyamatosan karban kell tartanunk és kontrollálnunk, hogy a szokások alakításához elegendő helyet, időt és megfelelő eszközt biztosítsunk. Magatartásunkkal helyes és követésre méltó modellt nyújtunk a gyerekeknek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

a gyermek:

- önállóan végzi személyes tisztálkodását
- testi szükségletei kielégítését szükség esetén késleltetni tudja
- önállóan öltözik, vetkőzik megfelelő sorrendben, korának megfelelő tempóban, saját ruháját összehajtva elteszi a helyére
- a kulturált étkezés szokásait gyakorolja
- mozgása adottságának megfelelően harmonikus, összerendezett
- ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat
- életkorának megfelelően edzett.

3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyermek érzelmi nevelésének elsődleges színtere a család, ahol az egyszemélyes kapcsolatok voltak a döntőek. Az óvodába lépéssel ez többszemélyessé bővül, új környezetbe, közösségbe kerül. A gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek a személyiség fejlődésében, érzelmi életének alakulásában meghatározó szerepe van.

Célunk:

- Szívesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, érzelmekben gazdag, segítőkész gyermekek nevelése, akik képesek a konfliktusok önálló kezelésére, a különbözőség elfogadására.
- Az önértékesítő, énes magatartástól a kezdeményező, kooperatív viselkedésig eljutó gyermekek nevelése
- Optimista szemléletű, a természeti és közvetlen környezetét szerető, védő gyermekek nevelése
- A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása.

Feladatunk:

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- Mások iránti tisztelet és megbecsülés érzésének fejlesztése
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése
- Az érzelmek kifejezőképességének fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelmek irányításának fejlesztése
- Érzelmi zavarok tompítása, leépítése
- Modellértékű, befogadó attitűd, a különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára. A különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.

- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.
- A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett, a tradicionális nemi szerepek határainak tágítása, a sztereotípiák merevségeinek oldása (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott).
- A gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerésére, az emberi munka, alkotások megbecsülésére, hagyományok ápolására nevelés. A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével. A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.
- Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.
- Szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.
- Modell értékű az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.
- HHH gyermek speciális fejlesztése. A különböző szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekek fejlődésének, a változásoknak figyelemmel kísérése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél az átlagostól – pozitív vagy negatív irányban – eltérő képességű, illetve eltérő személyiségvonásokkal rendelkező gyerekek szocializálásának segítése (ha szükséges megfelelő szakember bevonásával).

Biztosítjuk a szűk és tágabb környezet sokoldalú, élményszintű megtapasztalásának lehetőségét. A bizalomra és elfogadásra épülő, szeretetteljes kapcsolatban fejlődnek a kisgyermek szociális érzelmei (együttérzés, segítőkészség, részvétel, bizalom, bánat átélése stb.) és kialakulhatnak erkölcsi érzései (igazságosság, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, felelősség érzésének megtapasztalása stb.). A gyermeket elfogadjuk azokkal a jó és” rossz” tulajdonságokkal együtt, amit örökölt, szerzett eddigi élete során.

A kortársak, az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják a gyermek önmagáról kialakított képét. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés, a társas élet szabályait. Alakítjuk a felnőttekkel szembeni viselkedésmódokat (udvariasság, előzékenység, figyelmesség). A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Formáljuk és bővítjük a társakhoz fűződő kapcsolatok lehetőségeit, módjait (türelem, megértés, tapintat, segítőkészség, igazságosság). Kialakítjuk, erősítjük a valahová, valakihez

tartozás örömét (együttműködés, alá-, fölé-, mellérendeltségi viszony elfogadása, tolerancia). Segítjük abban, hogy a gyermek, mint egyén megtalálja helyét a közösségben. Ösztönözzük a csoporttal való együttműködést, ugyanakkor, ha erre igénye van, egyedül is tevékenykedhet. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb színtere a játék, a közösen végzett tevékenységek.

Igényeljük és támogatjuk a családok együttműködési szándékát. Lehetőséget biztosítunk a szülővel való együttlétre, a fokozatos elszakadásra.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködését kérjük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermek:

- nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi, nyitott és érzékeny a pozitív dolgok befogadására
- képes felmérni a saját helyzetét a társai között, elfogadja mások kezdeményezését (esetenként a saját akaratát is képes alárendelni, késleltetni igényeinek teljesítését)
- ismeri és alkalmazza a csoport szokás- és szabályrendszerét, ezért képes az önálló helyzetmegoldásra, a konfliktusos helyzet megoldására viszonylag önállóan, szükség szerint a felnőtt segítségét kérve
- igényli a közös tevékenységekben való részvételt
- érti és alkalmazza az egyszerű metakommunikatív jelzéseket
- elfogadja és megérti a sajátjától eltérő tulajdonságokkal bíró társak jelenlétét
- viselkedésében fellelhetőek az önfegyelem és udvariasság jelei
- észreveszi és segíti rászoruló társait
- ismeri és alkalmazza a kulturált udvariassági szokásokat a felnőttekkel és társaival.

3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységekre, amely épít a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, tapasztalataira. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő – gyerek kapcsolatot erősítő hatására.

Célunk:

Bátran és helyesen, a magyar nyelv ritmusának, hangsúlyozásának, szabályainak megfelelően beszélő, érzelmeiket, gondolataikat kifejezni tudó gyermekek nevelése, akik megfelelő hangerővel, helyesen ejtett hangokkal beszélnek.

Feladatunk:

- Kommunikáció formáinak alakítása helyes mintaadással, szabály közvetítéssel, beszélő környezettel
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészében
- A gyermek beszédkedvének fenntartása, ösztönzése
- A gyermeki kommunikáció a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására a válaszok meghallgatására épüljön
- Az anyanyelv fejlesztése, amely segíti a szociális kapcsolatok kiépítését az emberek közötti kommunikációt, példaértékű a környezet példamutató, tiszta, szép beszédét
- A spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése
- A gyermek megismerési vágyának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás)
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.
- Modell értékű az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- A nemzetiséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

Gondozás:

A gondozási feladatok végzése közben beszélgetünk a gyerekekkel. Bátorítjuk őket szükségleteik, kívánságaik szóbeli kifejezésére.

A folyamatos beszélgetéssel serkentjük a gondolkodásukat, az illeszkedő nyelvi formák választékát felkínálva segítjük a gyermekek szocializációját.

Érzelmi nevelés:

Az együttes tevékenységeken alapuló jó légkörben megnyilvánul a gyermekek kapcsolatteremtési vágya, megnyilatkozási szándéka, érdeklődése, alkalmazkodási képessége. Elsajátítatjuk a gyermekekkel a párbeszéd különböző, az együttműködést segítő fordulatait, kifejezéseit, az udvariassági formákat (megszólítás, felszólítás, kérdés, figyelmeztetés stb.) és mindezek metakommunikációs jelzéseit.

Megtanítjuk a konfliktushelyzetek egymást tiszteletben tartó megoldását, az ehhez tartozó nyelvi fordulatokkal együtt.

Játék:

A társas kapcsolatok kialakításával segítjük a beszédfejlődést, a nyelvi és metakommunikációs megnyilvánulások bemutatásával, fejlesztésével színesítjük a gyermekek beszédét. Segítjük a szerepjátékok kialakulását, fejlődését, mert jó lehetőséget nyújtanak az utánzásra, az alkalmazkodásra, a beszédmódok, nyelvi eszközök használatára (szóbeli kapcsolatok helyzeti sajátosságainak elsajátítására a családban, óvodában, üzletben, vendégségben stb.).

Fejlesztőeszközként alkalmazzuk a bábozást. A báb segítségével megszólaltatjuk, beszélgetjük a hallgató, visszahúzódo gyermekeket. Fejlesztjük a gyermekek érzelmi kifejezőképességét, gyakoroltatjuk az elbeszélő és párbeszédes beszédformákat, felismertetjük velük, miképpen tudnak bánni a hangjukkal, hangmagasságukkal, hangszínükkel. Hangfejlesztő játékokat kezdeményezünk (állatok, természeti jelenségek, járművek hangjának utánzása). Anyanyelvi játékokat játszunk a gyerekekkel, melyek mozgásra, cselekvésre, érzelmi meghatározottságra építve szolgálnak az összefüggő beszéd és a párbeszéd fejlesztésére.

Munka:

Lényege a jól összehangolt, közös cselekvés, ezért folyamatos nyelvi kapcsolatot tartunk a gyermekekkel. Megtanítjuk őket erre a kapcsolattartásra egymás között is (munka elosztása, egymás utáni tevékenységek megbeszélése). Segítjük a beszédfejlődést a tevékenységek, teendők, tárgyak, szabályok, az eszközhasználat és a munkaszervezés módjának a közlésével, az utasítás megértésének ellenőrzésével. Ezekkel bővítjük a nyelvhasználat területeit. A beszédkapcsolatokon alapuló együttműködés kialakítására törekszünk.

Tanulás:

▪ **Verselés, mesélés:** az anyanyelvi nevelés legfontosabb területe. Az irodalmi szövegek gyarapítják a szókészletet. Kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével, különféle stiláris eszközök használatával gazdagítjuk a gyermekek kifejezőképességét.

▪ **Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:** felismertetjük a gyermekekkel, hogy valamely élményt, eseményt, érzést többféle úton kifejezhetünk. Érzékeltetjük, hogy a közös élmény ábrázolása mindenkiben más-más élményeket, érzéseket, gondolatokat vált ki. Gyakoroltatjuk a téri érzékelést, az arányok, irányok nyelvi kifejezését.

▪ **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:** az élőbeszéd érzelmeit tükröző, jelentést hordozó elemeit gazdagítjuk a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés, a beszéd dallam, a szabályos ritmus, a tempó, tempóváltás gyakoroltatásával.

Gazdagítjuk a gyermekek szókincsét a zenében, táncban használt fogalmak megismertetésével (magas – mély, halk – hangos, lassú - gyors stb.). Segítjük a helyes beszédritmus, artikuláció, hangképzés kialakulását a mondókázással, énekléssel.

▪ **A külső világ tevékeny megismerése:** A gyermekek környezetének a család, az óvoda személyeinek, tárgyainak megismerésével, megnevezésével segítjük az anyanyelv fejlődését. Gyapartjuk a szókincsüket az élő és élettelen világ megismerésével kapcsolatban.

Segítjük a gondolkodás fejlődését a kérdésekkel-válaszokkal, az ok-okozati összefüggések megfogalmazására ösztönözzük őket. A beszédet és gondolkodást együttesen fejlesztjük a matematikai tevékenységek révén. Megtanítjuk a gyermekeket a szóban közölt matematikai feladatok pontos megértésére. Végiggondoltatjuk, majd megfogalmaztatjuk velük a megoldáshoz vezető utakat. Elmondatjuk velük a hasonlóságról és különbözőségekről gyűjtött tapasztalataikat. Pontos nyelvi kifejezésekre bíztatjuk és tanítjuk őket. Alkalmaztatjuk velük a konkrét tapasztalatok során szerzett nyelvi ismereteiket (viszonyfogalmak használata, melléknévfokozás, névutók használata stb.)

▪ **Mozgás:** Megismertetjük őket a testnevelés foglalkozásokon használt kifejezések jelentésével, a felszólító mód használatával. Bővítjük a szókincsünket a testrészek, a mozgások, a foglalkozásokon használt tárgyak, eszközök megnevezésével.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- a gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket
- bátran szólalnak meg, megfogalmazzák gondolataikat, érzéseiket. Képesek folyamatos elbeszélésre, próbálkoznak a történések logikai és időbeli sorrendjének követésével
- képesek a párbeszédre, használják a megfelelő beszédfordulatokat
- kialakul a beszédfigyeljük, kíváncsiak a felnőttek és társaik mondanivalójára
- meghallgatják a kérdéseket és válaszolnak rájuk
- a beszédhelyzetnek megfelelően, jól érthetően, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és sebességgel beszélnek
- beszédüket a személyiségüknek megfelelő, az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelően természetes gesztusokkal arcjátékkal kísérik
- tisztán ejtik a hangokat.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai élet megszervezésénél fontos szempont az óvodahasználók igényeinek, a fenntartó elvárásainak ismerete és figyelembevétele, a törvényi előírások betartása. Mohora község Önkormányzata takarékos gazdálkodást, hatékony munkavégzést vár el az óvoda valamennyi dolgozójától.

A Pedagógiai programmal szemben támasztott elvárása, hogy építsen az óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott alapelvekre, a kompetencia alapú óvodai programcsomag elméleti alapvetéseire, törekedjen az Alapító Okiratban is megfogalmazott

nemzetiségi óvodai nevelés, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelés irányelvének betartására, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelésének, fejlesztésének biztosítására, a cigány kisebbség önazonosságának megőrzésére, ápolására, erősítésére, átörökítésére magyar nyelven. Az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére a gyermekek érik el az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

4.1 Személyi feltételek

Az óvoda alkalmazottai végzettség alapján:

Végzettség	Fő
Óvodapedagógus	2
Dajka	2
Pedagógiai asszisztens	2
Pedagógus szakvizsga	1
Hittanár	-

- az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja, amelyben a dajkák közvetlen segítők.

Az óvodapedagógus feladatai

- Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.
- Modell értékű az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.
- HHH gyermek speciális fejlesztése.
- Az óvodapedagógus kulcsszereplő, elfogadó segítő, támogató attitűdje modell értékű.
- Összehangolt munka a nem pedagógusokkal.
- A nemzetiséghez tartozó és a migráns gyermekek nevelésekor feladatunk, hogy megvalósítsuk a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka mellett érhetik el az optimális fejlettségi szintet.
-

4.2 Az óvoda csoportszerkezete

Nevelőtestületünk a szülőkkel összhangban a Zichy Márta Óvoda pedagógiai szemléletéhez adaptáltuk a tevékenységközpontú és a kompetencia alapú programcsomagot pedagógiai programunkba.

Az óvoda épületében két részben osztott csoporttal működik, tárgyi feltételeink között ezt látjuk hatékonyabbnak. A szülői elvárások, igények változása esetén vegyes (osztatlan) életkorú csoportszerkezetben is végezhetjük pedagógiai munkánkat.

A férőhelyek száma 42 fő.

4.3 Tárgyi feltételek

Az óvoda épülete a falu középpontjában a főút mentén helyezkedik el. Az óvodában mindkét csoport rendelkezik megfelelő nagyságú mosdóval, öltözővel. Közlekedő folyosók biztosítják az épületen belüli átjárhatóságot. Az esélyegyenlőséget biztosítja az óvoda épületének akadálymentesített állapota.

Az épületen belül tálalókonyha működik.

Az óvoda udvara és berendezése lehetővé teszi a gyermekek játék és mozgásigényének kielégítését. Udvarunk minden évszakban lehetőséget ad munkajellegű feladatok végzésére, tapasztalatok szerzésére. Az udvari játékok megválasztásánál törekszünk arra, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését.

A játékeszközöket folyamatosan bővítjük, cseréljük, törekszünk a harmónia megteremtésére épületen belül és az udvaron egyaránt.

4.4 Az óvodai élet megszervezése

A jól kialakított heti rend és napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezetet.

Napirend:

- Biztonságot, támpontot ad, állandóságot jelent a gyermekek számára.
- Változtatható, módosítható, ha azt a gyermeki tevékenység fejlődése indokoltá teszi.
- A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.
- Célunk megfelelő idő biztosítása a szabad játéokra.
- Biztosítsa a folyamatosságot.
- Adjon lehetőséget, időkeretet a differenciált fejlesztésre, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésére, szervezésére

A napirend időkeretei:

➤ Szabad játék és szabadidős tevékenység	5 óra
➤ Étkezés, pihenés	3 óra

➤ Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1,5 óra
➤ Komplex foglalkozások naponta maximum	35 perc

A napirend biztosítja a gyermek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségletének megfelelő váltakozását. A közel azonos időpontban, rendszeresen visszatérő, ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napirendet a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez igazítjuk.

- a napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását szem előtt tartjuk
- a napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett események beillesztését is
- a napirendben kitüntetett helyet foglal el a gyermek legfőbb tevékenysége, alapvető szükséglete: a játék. Elsődlegességét az összefüggő játékidővel biztosítjuk a napirendben.
- a napirendet áthatja a gyermek folyamatos, testi-lelki szükségletei szerinti gondozása
- a napirendben alkalmazkodunk az évszakokhoz, hogy a természeti hatások is szolgálják a gyermek fejlődését
- a pihenés előtti mesét és a szervezett játékos mozgást a napirendben tervezzük.

Hetirend

A hetirend biztosítja, hogy a nevelőmunka folyamatosságát, rendszerességét a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhesük.

Összeállításánál az alábbi szempontokat érvényesítjük:

- Törekszünk, hogy elegendő időt biztosítsunk a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, megvitatására.
- Naponta lehetőséget teremtünk az éneklésre, vizuális tevékenységre, verselésre, mesélésre a választhatóság elve szerint.
- A gyermekeknek naponta biztosítjuk a szervezett játékos mozgást az életkori és egyéni sajátosságokhoz igazítva.
- Heti egy-két alkalommal kötelező testnevelést szervezünk.
- A gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a nap, a hét folyamán.
- Az éves terv építsen az évszakok változásaira, az ünnepkörökre, az aktualitásokra, a kompetencia alapú programcsomag tématerv javaslataira és kiegészítő köteteire.
- Figyelembe vesszük, hogy nevelési év elején vagy a nevelési év végén tartunk (beszoktatás, iskolai életmódra való felkészítés időszaka).
- A napirend, a heti rend a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésére, szervezésére épül.
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.

Az óvoda hagyományos ünnepei:**LEVEGŐ (VII-VIII-IX)**

Időszak	Program/Tevékenység
Augusztus 20.	Községi ünnepségen való részvétel
Szeptember 21	Intézményünk névadó ünnepsége
Szüreti felvonulás	Hagyományőrzés

TÚZ (X-XI-XII)

Időszak	Program/Tevékenység
Advent	koszorúkészítés, karácsonyi várakozás
Mikulás	versek, énekek, ajándékok készítése
Karácsony	csoportonként műsorkészítés, gyermekek megajándékozása

VÍZ (I-II-III)

Időszak	Program/Tevékenység
január 16.	Mikszáth Kálmán témanap
Farsang	jelmezes felvonulás a helyi sportcsarnokban
Húsvét	tojásfestés, díszítés
március 22.	Víz Világnapja

FÖLD (IV-V-VI)

Időszak	Program/Tevékenység
április 22.	Föld Világnapja
Anyák napja	ajándékkészítés, köszöntőműsor, községi ünnepségen részvétel
május 10.	Madarak, fák napja
Gyermeknap	sportprogramok, vetélkedők gyermekekkel, szülőkkel közösen
Évzáró	ünnepi műsor, ballagók elbúcsúztatása, közös uzsonna

4.5. Az óvoda kapcsolatai**4.5.1 Az óvoda és a család**

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremt meg.

Célunk:

A családi nevelés erősítése, a család és az óvoda együttműködésének elősegítése a gyermekek összehangolt nevelése érdekében. Korrekt, kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás kialakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének kialakítása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében. Az óvodakezdéstől az óvoda befejezéséig különböző szintű kapcsolattartási, tájékoztatási formák működtetése, melyeken keresztül **a szülők betekintést nyerhetnek, tapasztalatot szerezhhetnek és meggyőződhetnek az óvoda környezeti jellemzőiről, pedagógiai tevékenységéről, a gyermekcsoportok életéről és gyermekeik fejlődéséről.**

Feladatunk:

- az óvoda nyitottságát biztosítjuk

- a szülőket tájékoztatjuk arról, hogy a különböző szintű és tartalmú információhoz hogyan juthatnak hozzá (faliújságok, dokumentumok, honlapok)
- a szülőket megismertetjük azokkal a formákkal és lehetőségekkel
  - amelyekben saját gyerekükről
  - a gyerekek csoportjáról
  - az óvoda életéről, tartalmi munkájáról kaphatnak tájékoztatást
- arra törekszünk, hogy az óvodába lépéstől az óvoda befejezéséig a kapcsolattartást jellemezze
  - az együttműködési készség
  - a kölcsönösség
  - a tisztelet
  - az odafigyelés, nyitottság
  - a korrekt partneri viszony
- a kapcsolattartási formákat, lehetőségeket megismertetjük a szülőkkel.

Az együttműködés formái:

- szülői értekezletek
- nyílt napok
- családlátogatások
- napi találkozások, nyitott óvoda
- ünnepélyek, kirándulások
- szülői szervezet
- alapítványi rendezvény

Az együttműködés módszereinek megválasztásánál nagyon fontos figyelembe venni a következőket:

- egyértelműen a mellérendeltségi viszonyt a szülő és az óvodapedagógus között
- mindegyiknek lehet fontos közlendője a másik számára
- a pedagógus és a szülő, társadalmilag és a nevelésben is egyenrangú
- a nevelési tapasztalatokat kölcsönösen cserélik ki
- az óvodapedagógus nem vétethet a pedagógus etika szabályai ellen (titoktartás)
- Az óvodánk vállalja az inkluzív nevelés értékeinek közvetítését. (előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, faliújságra helyezése).
- Szemléletformálás: az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.
- Az indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (papírgyűjtés, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, a háztartásban felesleges csomagolóanyagok gyűjtése óvodai felhasználásra, közös kirándulás stb.).
- Szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.

- HHH gyermek speciális fejlesztést igényelnek.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlását biztosítjuk.

Az óvodába történő befogadás a családból:

- Kompetens személyek rögzítése: szülő, óvodapedagógus
- Szerepelvárások tisztázása a szülőkkel
- A lassúbb pszichés fejlődés ne legyen az óvodai felvétel gátja
- A befogadás előkészítése az óvodába később kerülő gyermekeknél is érvényesül
- Az óvoda szem előtt tarja, hogy az óvoda elfogadása függ:
  - a családtól (mennyire készítették fel a gyereket, milyen az anya-gyerek kapcsolat),
  - az óvónők személyiségétől,
  - a gyerek személyiségétől,
  - a gyerek előzetes elválási élményeitől,
  - a gyerek önállósági fokától.
- Az óvoda figyelmekkel van arra, hogy az elválás nehézségeit nem tudja teljesen kiküszöbölni!
- A játék a megismerés és a fejlesztés eszköze, egyben előkészít a tanulásra és az iskolai életre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodáskor életkori sajátosságainak mélyreható ismerete.
- Az élménypedagógiai elveinek követése.
- A befogadási időszak folyamatos és fokozatos megszervezése.
- Minden egyes gyermek szülőjével kapcsolatfelvétel, a gyermekek otthonukban történő meglátogatása.
- A beiratkozáskor a csoportszoba, az udvar megismertetése.
- Apás – anyás beszoktatás lehetőségének biztosítása.
- Az óvodában töltött időtartam fokozatos növelése.
- Kedvenc játék, holmi behozásának lehetősége.
- Kiemelt feladat: biztonsággal, szeretettel, megértéssel, odafigyeléssel fordulni a gyerekekhez.
- Az óvodapedagógusok fő törekvése a befogadás folyamatában, hogy a gyermekek elfogadják.
- A szülőtől való elválás, az új környezethez való alkalmazkodás segítése az érzelmi bázis megteremtésével.
- Anamnézis felvétele és a gyermek folyamatos megfigyelése a befogadás időszakában.

Az óvoda és a család együttműködése eredményes, ha

- a szülők és az óvoda értékrendje közel azonos, és együttműködő partnerként támogatják a gyermek fejlődését
- aktívan részt vesznek az óvoda közösségformáló rendezvényein
- részt vesznek az óvónő által kezdeményezett fórumokon (pl. szülői értekezletek, csoportra vonatkozó tervek ismertetése stb.)
- a szülők és a pedagógusok kapcsolatára jellemző a konstruktív együttműködés.

4.5.2 Az óvoda és az iskola kapcsolata

Az óvodai nevelés kiemelt feladata, hogy az óvodáskor végére a gyermekek rendelkezzenek az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséggel, ismeretekkel, tapasztalatokkal. Ezért fontos a folyamatos együttműködés a Magyarnándori iskolával, amely megkönnyíti a gyermekek számára az óvoda és iskola közötti átmenetet (ismerkedés a leendő tanítónővel és az iskolai környezettel).

A köznevelési törvény 72.§ 2.bek. értelmében a szülőt megilleti az intézmény szabad megválasztásának joga.

Óvodánk az óvoda-iskola átmenet sikeres megvalósítását a következő folyamatban éri el: a gyermekek befogadása; nevelés, személyiség - képességfejlesztés, az iskolai befogadás támogatása.

A kapcsolattartás formái:

- látogatások
- tájékoztatások a gyermek egyéni fejlődéséről
- szülői értekezlet (óvodapedagógusok, tanítók, szülők)
- egymás rendezvényein való részvétel
- Együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. Konzultáció az óvodai kompetencia alapú nevelésről. Figyelem felhívás arra, hogy a kimenő gyermek aktuális fejlettségi szintjét és a fejlesztés feladatait tartalmazó dokumentumot kérhetik a szülőtől. Konzultáció óvodából iskolába érkező gyermek átmeneti állapotának jellemzőiről.
- HHH gyermek speciális fejlesztése.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Óvoda-iskola átmenet:

- az óvodánk feladatának tekinti a gyermekek iskolára alkalmassá tételét

- a nevelés folyamatában megalapozzuk a tanulás alapkészségeit: szociális képességek, értelmi képességek, verbális képességek, testi képességek.

Az iskolára alkalmassá tétel folyamatában érvényesítjük az alábbiakat:

- A feladat folyamat jellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét
- A 3-7 éves életszakasz feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt.
- Az érés és a tanulás együtt alkotják a fejlődést.
- A fejlesztés során prioritást élvez a gyermek elemi szükségleteinek kielégítése, a játék feltételeinek biztosítása, és a mozgás elsődlegessége

Az óvodapedagógus feladatai az átmenet megkönnyítése érdekében:

- A kompetencia alapú óvodai programcsomag gyakorlati programelemeinek alkalmazása az alapozó szakasz előkészítéséhez.
- Szakmai együttműködés kezdeményezése a tanítókkal a nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében.
- Tanítók fogadása az óvoda személyiség – képességfejlesztő tevékenységének megismertetése érdekében.
- Hospitálás iskolai tanórákon.
- Iskolalátogatás a gyermekcsoporttal
- A gyermekek meglátogatása az iskolában
- Felelősségteljes, szakmailag kompetens döntéshozatal az egyes gyermek iskolai alkalmasságáról.
- Információs segítségnyújtás a szülőknek az iskolára való alkalmasságról

4.5.3 Az óvoda egyéb kapcsolatai

- Fenntartó
- Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálat (Nevelési Tanácsadó – logopédus, fejlesztőpedagógus)
- Nógrád Megyei Pedagógiai Oktatási Központ
- Egészségügyi Szakszolgálat (orvos, védőnő)
- Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Családvédelmi és Gyermekjóléti Szolgálat
- Külhoni magyar óvodával való kapcsolatépítés/szakmai kapcsolattartás lehetőség szerint

A Zichy Márta Óvoda Alapító Okirata biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését, ellátását, beszédhibás gyermekek számára az ingyenes logopédiai foglalkozásokon való részvételt, amelyet szakképzett szakember irányít.

4.6 Nevelési időn kívüli tevékenység, szolgáltatás

Hit és vallásoktatás

Az Zichy Márta Óvoda világnézeti nevelés tekintetében semleges, egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem elkötelezett.

Tiszteletben tartja a szülőknek azt a jogát, hogy gyermekük vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesülhessenek. Egyházi jogi személy a hit- és erkölctan oktatást az óvodában a szülők igénye alapján szervezheti az óvodai foglalkozások rendjéhez igazodva [2011. évi CXC. törvény a Nemzeti Köznevelésről (továbbiakban NKT.) 35. §].

Feladataink:

- igényfelmérés
- rendelkezésre álló eszközök biztosítása
- helyiség biztosítása
- működéshez szükséges feltételek biztosítása.

Egyéb lehetséges szolgáltatások

Azokat a szülők által igényelt egyéb szolgáltatásokat szervezzük meg, melyek az óvoda helyi programjának nevelési célkitűzéseit támogatják és amelyeket a szülők finanszírozzák. Ezek a fakultatív programok nevelési időn túl szervezhetők és a szülők finanszírozzák.

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1 A játék

A játék az óvodás gyermek legjellemzőbb életmegnyilvánulása, az iskola előtti kor legfontosabb, leginkább fejlesztő alaptevékenysége.

A játékban fejeződik ki legkorábban és legteljesebben a gyermeki személyiség. A kisgyermekek belső tartalmaik kifejezésére használják a hozzájuk legközelebb álló nyelvet, a játékot.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha

a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

Célunk:

Széles körű játéklehetőségek biztosítása, melyek módot adnak arra, hogy a gyermekek boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményezők legyenek.

Olyan érzelmi – akarati tulajdonságok kialakítása a gyerekekben, melyek lehetővé teszik a közösségbe való beilleszkedésüket, együttműködésüket.

Feladatunk:

- nyugodt, érzelmi biztonságot adó csoportléggkör megteremtése
- cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- megfelelő hely, idő, eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz, a mozgásos játékokhoz, a gyakorló játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz
- a gyerekek képességeinek a lehető legalaposabb megismerése, elősegítése annak, hogy fejlődésük következő, magasabb szintjét fokozatosan elérhessék
- a gyermekcsoport társas kapcsolatainak megfigyelése, segítése
- a különböző játékfajták megjelenésének, differenciálódásának figyelemmel kísérése a gyerekek játékában
- modell értékű felnőtt viselkedési minta adása a játék közbeni magatartási, viselkedési, kommunikációs formákról
- a játék során kitárulkozó gyermeki személyiség tiszteletben tartása.

A napirendben biztosítjuk a viszonylag összefüggő játékidőt. Meleg, megértő, elfogadó légkört alakítunk ki. A személyiségfejlődésben jelentkező szükségletek játékban történő „átfordításához” segítséget adunk. Kisebb körülhatárolt játéktereket alakítunk ki, ahol 4-6 gyermek együttjátszhat, illetve lehetővé tesszük, hogy a gyermek maga is alakíthasson a rendelkezésre álló tárgyakból, eszközökből újabb tereket. Megteremtjük a szabad mozgás, szabad társválasztás feltételeit. A csoport összetételét és fejlettségét figyelembe véve biztosítjuk a kellő mennyiségű játékeszközt. Tudatosan és folyamatosan szervezzük az óvodán belüli és kívüli élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket. Megteremtjük az élmények sokféle feldolgozásának, az újrajátszásnak lehetőségeit. Formáljuk és erősítjük a csoporton

belüli társas kapcsolatokat. Körülméneinkből adódóan alakítjuk a másik csoport gyermekeivel, felnőttekkel való kapcsolataikat. Lehetővé tesszük a különböző játékfajták sokszínű jelenlétét a csoport játékában (gyakorló-, szerep-, építő-, konstruáló játék, dramatizálás, bábozás stb.).

Tiszteletben tartjuk:

- a játék önkéntességét, szabadságát
- a gyermekek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását, kreativitását
- önálló téma- és szerepvállalását
- az egyén és a csoport közös döntéseit, konfliktusmegoldásait.

Figyelemmel kísérjük:

- a játékhelyzetek kialakulását, változását, kombinációit
- a szabályok betartását, amelyeken az egyén és a közösség együttélése alapul
- figyelemmel kísérjük, feltárjuk és követjük a gyermeki érdeklődést
- az egyének és játszócsoportok játékát támogatjuk
- támogatjuk a gyermekek egymástól „tanulását” a játékban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermek:

- örömmel, öntudatosan játszik
- szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot választ
- részt vesz közös játékban
- önálló, kezdeményező megnyilvánulásai vannak
- elfogadó, pozitív érzelmek kísérik a társakkal való játékban
- aktívan részt vesz az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban is
- betartja és követi a megismert szabályokat
- képes kreatív együttműködésre, gondolkodásra
- megvalósítja egyéni ötleteit és azokat meri vállalni is
- helyesen választ az adott tevékenységhez anyagot, eszközt
- saját élményeit képes újraélni
- konfliktusait többnyire képes meg-, illetve feloldani
- együttérzés kialakulnak olyan érzelmi-akarati tulajdonságaik, amelyek alkalmassá teszik a közösségben való sikeres eligazodásra (pl. türelem, segítőkészség, kitartás, küzdeni tudás stb.).

5.2 Munka jellegű tevékenységek

A gyermekek munka jellegű tevékenysége a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutat. A személyiségfejlesztés fontos eszköze. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőttek munkáját utánozza. Megfigyeli a rendszeresen visszatérő munkálatokat, és ráébred arra, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor.

A játék és a munka jellegű feladatok integrálódása az egyén és a közösség együttműködését alakítja és erősíti.

A játék és a munka jellegű tevékenység önként és szívesen végzett aktív, cselekvő tapasztalás. A közösségi kapcsolatok alakításának fontos eszköze, a saját és a mások elismerésére nevelés egyik formája.

Tudatos pedagógiai szervezést és a gyermekkel való együttműködést igényel a pedagógustól.

A gyermek munka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célunk:

A gyermekekben olyan tulajdonságok kialakítása, hogy szívesen és örömmel tevékenykedjenek és az elvégzett munkát meg is tudják becsülni.

Feladatunk

- a munkafolyamatokat tudatos szervezése a gyermekekkel együttműködve
- a gyermekek eljuttatása a munkavégzéssel kapcsolatos jártasságok, készségek szintjére
- a személyiségfejlődésükhöz szükséges, attitűdök, képességek (pl. kitartás, önállóság, felelősségvállalás, céltudatosság) következetes alakítása és fejlesztése
- a gyermek egyéni képességeinek konkrét és reális értékelése
- a gyermek ösztönzése arra, hogy kezdeményezzen, és többféleképpen próbálgasson egy-egy munkafolyamatot. Az önálló próbálkozás mellett a munkafogások megmutatása
- a tevékenységek során a kisebb gyermekek önállóságra törekvésének figyelemmel kísérése annak érdekében, hogy a nagyobb gyermekek segítőkészsége azt ne nyomja el
- a szülők támogatása abban, hogy a gyermek otthon is gyakorolhassa az önkiszolgálást, és a családját végzett tevékenységeket
- példamutatás a munkához való viszonyunkban és munkatársainkkal való együttműködésünkben.

Tartalom:

- **Önkiszolgálás**
- **Közösségért végzett tevékenységek**

Önkiszolgálás:

Szorosan összekapcsolódik az egészséges életmódra nevelés gondozási teendőivel (lásd egészséges életmód). Megismertetjük a gyermekeket egy-egy használati tárgy alkalmazásával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, azok sorrendjével.

Gyakorlás útján megszilárdítjuk az önkiszolgálás készségeit, kialakítjuk az önálló munkavégzés szokásait, ehhez egyéni fejlettség szerint segítséget nyújtunk.

Közösségért végzett tevékenységek:

- a) naposi munka
- b) a mindennapi élettel kapcsolatos állandó, és alkalmiszerű munkák (pl. segítség az óvodapedagógusoknak és más felnőtteknek, alkalmi megbízások)
- c) környezet, növény és kisállat gondozás.

a) Naposság

A naposi feladatokkal fokozatosan ismertetjük meg a gyermekeket. A jelkép (kötény, napostábla vagy kitűző) nem csak a megbízást és a feladatvállalást jelzi, hanem vonzóvá teszi a tevékenységet, amire a gyermek büszke és örömmel, sikeresen teljesíti azt. Ügyeljünk arra, hogy a naposi munka elvégzése minél kevesebb időt vegyen el a gyermek játékidéből.

A naposság időtartamában és feladataiban illeszkedik a folyamatos napirend kereteihez és formáihoz. A fokozatos feladatbővülés mindig a gyerekek fejlettségi szintjéhez kell, hogy alkalmazkodjon. A naposok munkáját az óvónő és a dajka segíti. Olyan légkört kell teremteni, amelyben a feladatokat a gyermekek örömmel végzik, társaikkal együttműködhetnek.

b) A mindennapi étellel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkák

udvar és teremrendezés; játékelrakás; játékjavítás, tisztítás, készítés; egyéni megbízások, üzenetek átadása; kerti munka; ünnepi készülődés (ajándékkészítés, szobadíszítés, csinosítás); házimunka jellegű tevékenységek.

c) környezet, növény, kisállat gondozás

A környezet, növény és kisállat gondozás során a gyermekek megismerkednek az egyes munkafolyamatokkal. Megtapasztalják, hogy hatással vannak környezetükre, a gondoskodás, felelősség érzését pl. etetés, környezet tisztítása, ültetés, locsolás, gereblyezés stb.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha:

- a gyerekek a munka során képesek együttműködni
- örülnek, ha feladataikat teljesíthetik
- önállóan, igényesen végzik a naposi munkát
- észreveszik környezetükben a „beavatkozás” szükségességét
- szívesen vállalkoznak egyéni megbízások teljesítésére
- segítenek a kisebbeknek
- szeretnek meglepetést készíteni a társuknak és a szüleiknek (pl. születésnap ajándék).

5.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás folyamatos, játékba integrált, önkéntes és cselekvéses tapasztalatszerzés. A teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, komplex módon történik. A tanulás a nevelési folyamat szerves része. A tanulási folyamatnak szociális, mozgáson alapuló és értelmi képességeket mozgató összetevői vannak. Többnyire mindig, mindegyik összetevő jelen van. Az, hogy mikor, melyik dominál, mikor, melyik kap nagyobb hangsúlyt, az mindig az adott tanulási helyzettől, valamint a gyerek általános és pillanatnyi állapotától függ, konkrétan az egyenetlenül alakuló érési folyamatnak irányától és tempójától.

Lehetséges formái:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- játékba integrált, cselekvéses tanulás
- spontán játékos tapasztalatszerzés

- gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás
- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban megvalósuló tanulás.

Célunk:

- Elsődlegesen az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés.
- A gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre alapozva a tudás, tanulási utáni vágy felkeltése.
- A gyerekek képességeinek fejlesztése, differenciált személyiségfejlődésük segítése, hogy képessé váljanak az iskolai tanulásra.
- A holisztikus szemléletmód kialakítása.

Feladatunk:

- gyermekek örömteli tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- a gyermekek előzetes tapasztalatainak, ismereteinek a figyelembevételé
- változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- tanulást támogató környezet megteremtése
- személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermekek személyiségének kibontakoztatása
- a különböző képességek, készségek és a meglévő tudás egyenrangúságának biztosítása
- az ismeret, attitűd, képesség hármasságának (kompetencia) érvényesítése
- a gyermekek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás, gondolkodás) fejlesztése
- érzelmi-akarati tulajdonságaiknak edzése (folyamatosság és fokozatosság) feladattudatuk és feladattartásuk erősítése érdekében
- a több érzékszervvel, változatos módon történő megtapasztalás lehetőségének biztosítása
- a gyermekek egyéni képességeinek nyomon követése, az ehhez igazodó differenciált fejlesztés megvalósítása
- a gyermekek tanulás iránti vágyának felébresztése, kíváncsiságuk, érdeklődésük fenntartása (életkoruknak megfelelő ideig)
- a természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataik rendszerezésének tudatos szervezése
- a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése
- rész-képesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és a tagóvoda vezetőjének.

Munkánk során a kötetlen- és kötött foglalkoztatási formákat egyaránt alkalmazzuk. A kötött foglalkoztatásnál a gyermekek motiváltságának fenntartása ugyan olyan fontos, nélkülözhetetlen tényező, mint a kötetlen formánál.

A kétféle foglalkoztatási formán belül mód nyílik a különböző munkaformákban történő tevékenykedésre: egyéni, páros, mikrocsoportos, frontális.

A tanulás szervezésének elvei:

- az előzetesen megszerzett tapasztalat, ismeret (tudásanyag) bőségét és mélységét
- a gyermekcsoport összetételét, értelmi, érzelmi érettségét
- az egyénileg haladó gyermekek tempóját (a gyermekhez igazodó tanulásszervezés, egyéni módszerek alkalmazása)
- a megfelelő eszközök alkalmazását
- a közösen szerzett élményekből a gyermek által hasznosított tapasztalatokat a saját képességének.

Az óvónő által kezdeményezett kötött tevékenységi formák időtartama középső csoportban maximum 20-25 perc, nagycsoportban 30 – 35 perc. Kiscsoportban a kötött testnevelési foglalkozás időtartama 20-25 perc.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha:

- értelmi képességeik koruknak megfelelő szinten vannak (észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet)
- a tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek
- kialakulnak az iskolába lépéshez szükséges készségek, képességek, kulcskompetenciák
- megjelenik feladattudatuk, kitartásuk, önállóságuk
- természetes módon, szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykednek
- problémamegoldó képességük, kreatív gondolkodásuk, helyzetfelismerésük jó szintű
- nyitottak az őket körülvevő világra, kíváncsiságuk belső motivációvá alakul
- a tanulás eredményeként tudásuk, ismeretük gazdag, sokrétű
- a részképesség és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek
- a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

5.3.1 Verselés, mesélés

Szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, a mozgásos játékokkal. Fontosnak tartjuk, hogy nyelvileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak a gyerekek.

Célunk:

- A magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

- A gyermekek anyanyelvi kultúrájának, ízlésének fejlesztése, a népi a klasszikus és a kortárs irodalmi művek közvetítésével, a kultúra átörökítése, az irodalmi művek érték közvetítő hatásainak érvényesítése.
- A verselés, mesélés tanítson emberi kapcsolatokra, adjon alkalmat „belső képek” kialakításával az érzelmek feldolgozására, a feszültségek feloldására.
- A gyermekek pozitív személyiségjegyei alakuljanak, erősödjenek a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Szívesen hallgassanak mesét, verset, mondókát.

Feladatunk:

- változatos irodalmi élmények közvetítése
- elsősorban a magyar gyermekköltészet, népi hagyományok (mondókák, rigmusok népmesék), illetve műalkotásokból történő választás, valamint kortárs irodalmi művekből és a nemzeti és etnikai kisebbségek verseiből, meséiből, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből történő merítés
- a gyerekek beszédkedvének felkeltése és beszédkulturájuk alakítása
- nyugodt, kényelmes körülmények teremtése az irodalmi művek befogadására
- a mese-, versmondás, bábozás és dramatizálás szokásainak, szertartásainak kialakítása
- bábozás a gyerekeknek, közös bábszínházi élmények megszervezése
- metakommunikációs eszközökkel érzékletes, de ugyanakkor természetes alkalmazása
- a gyerekek számára az önkifejezés lehetőségeinek felkínálása, ösztönzése a saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására
- a szülők figyelmének felhívása a beszélgetések, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyerekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő-gyerek kapcsolat erősítő hatására
- a szülőknek segítségnyújtás az igényes gyermekirodalom kiválasztásához.

A mesekiválasztás szempontjai:

- nyelvileg tiszta legyen a szöveg
- pozitív emberi kapcsolatokat tanítson
- mélyítse az önismeretet
- segítse a világ megismerését
- tanítson az indulatok feldolgozására
- ne hiányozzon a humor
- alkalmazkodjon a gyermek életkori sajátosságaihoz
- oldja a szorongást
- a pihenés, alvás előtti mesélésre szánt művek segítsék a megnyugvást, ellazulást.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha:

- a gyerekek játék közben is odaillő mondókákat, verseket, rigmusokat mondogatnak
- szívesen hallgatnak mesét, kérik a mesék ismétlését
- önálló verselésre, mesemondásra vállalkoznak
- tevékenyen, aktívan vesznek részt a beszélgetésekben, felfogják, megértik a hallott irodalmi mű témáját, humorát, költői képeit, a hangzás, a hangulat, érzelem és alkalom egységében
- megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, figyelmük fenntartásának és ellenőrzésének egyezményes jelzései
- össze tudják kötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait
- vannak kedvenc mesehőseik, a velük történetek megjelennek a játékokban (bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékban)
- beszélgetnek az elhangzottakról, megjegyzik az érdekes mese és szófordulatokat, furcsa, vagy szép hangzású neveket, s ez beépül aktív szókincsükbe
- kialakul a képességük a belső képteremtésre
- vigyáznak a könyvre.

5.3.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés az óvodai élet mindennapjait áthatja, színesebbé teszi életünket, formálja mindannyiunk (gyermekek, felnőttek) személyiségét.

Fontosnak tartjuk a zenei műveltség megalapozását, az ízlés formálását, a magyar népi játékok megismertetését, és megszerettetését.

Célunk:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
- A szülőföld értékeinek átörökítése énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok, valamint a népzene megismertetése, megszerettetése által.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítása, a gyerek érzelmi, esztétikai világának gazdagítása.

Feladatunk:

- igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően
- a nemzeti és etnikai kisebbségek és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyagválasztás
- kellemes légkör biztosítása az énekes, táncos játékokhoz, sok zenei élményt nyújtása
- a zenei képességek, készségek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) alakítása, fejlesztése

- a gyermek zenei kreativitásának és alkotókészségének a fejlesztése
- a gyermek zene, éneklés iránti érdeklődésének felkeltése
- a zene befogadására való képességek megalapozása
- különböző, változatos módszerekkel és eszközökkel a gyermek ritmusérzékének fejlesztése
- környezetünk zenei kincseinek, a népszokások egyes elemeinek, az ünnepeinkhez kapcsolódó zenék, dalok megismertetése
- a gyermek tér és formaérzékének fejlesztése a játékok során alkalmazott különböző térformák gyakorlásával.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha:

- örömmel énekelnek, csoportosan és egyénileg, önálló indítással életkoruknak megfelelően tisztán
- képesek az egyenletes lüktetés és ritmus együttes gyakorlására
- ismerik és megkülönböztetik a „tá” és „ti-ti” ritmusokat, tisztában vannak a szünet, mint zenei egység jelentésével
- megkülönböztetnek halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat énekes gyakorlatban is
- képesek dallamfelismerésre kezdő vagy belső motívumról
- ismernek néhány ütőhangszert, azokat önállóan és változatosan használják az egyenletes lüktetés és ritmus kifejezésére, valamint az éneklés kíséretére is
- egyszerű, játékos mozgásokkal kísért körjátékokat, gyermekjátékokat egyöntetűen, esztétikusan játszanak.
- jól ismerik a különböző mozgásformák, térformák kialakítását (kör, csigavonal, hullámvonal, páros kör, mindenki párban, csillagforma, szűkülő és táguló kör, kaputartás, bújás)
- megfigyelnek és megkülönböztetnek finomabb hangszíneket a természetben, a környezetben hallható zörejekben, beszéd és énekhangokban, valamint hangszeren játszott zenében.

5.3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az érzelmi kommunikálást, a gyermekek érzelmeinek, gondolatainak kifejezését a művészetek eszközeivel alakítjuk ki és fejlesztjük. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk:

- A gyermekek a családban és a közösségben szerzett élményeik hatására, belső fantáziaviláguk, érzelmeik segítségével, egyéni szabad önkifejezésre válnak képessé.
- Esztétikai érzékenységük, a szép iránti fogékonyságuk alakítása, gyermeki személyiség fejlesztése.
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

Feladatunk:

- a gyermekek megismertetése:
  - az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival
  - műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal
- lehetőséget teremtünk a különböző technikák, változatos módon történő alkalmazásához, a megfelelő készségszint kialakításáig történő gyakoroláshoz
- optimális körülmények megteremtése a gyermekek ábrázoló tevékenységének elősegítésére: elegendő hely és idő, az eszközök hozzáférhető helyen történő elhelyezése (elegendő mennyiségben, megfelelő minőségben)
- a gyerekek hozzásegítjük a tevékenység funkcióörömeinek sokszori átéléséhez,
- a gyermek érzékelésének, észlelésének és képzeletének, kreativitásának, sík és térbeli tájékozódó képesség kialakulásának, fejlődésének segítése, tehetségek bátorítása
- képi, kommunikációs nyelv kialakulásának elősegítése
- gyermeki alkotások bemutatása közösségi rendezvényeken.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:Célunkat akkor érjük el, ha:

- kialakul a gyermekekben egy sajátos képi kommunikációs nyelv
- bátrak, ötletesek az építésben, a téralakításban
- képalakításaikban, építésben egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit
- szín- és formaábrázolásuk változatos
- az emberábrázolásban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is
- tudnak formákat mintázni emlékezéseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával
- önállóan tudják alkalmazni a megismert technikákat, önállóan díszítenek tárgyakat, elképzeléseik megvalósításában kreatívan alkalmaznak egyszerre akár több ismert technikát
- kialakul a finom kézmozgás képessége biztos és helyes ceruzafogással
- vonalvezetésük balról jobbra halad
- esztétikai élmény létrehozásával gazdagodik személyiségük
- ismernek 2-3 jellegzetes épületet, műalkotást településünkön, és környezetünkben.

5.3.4 Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a

mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A mozgás és az edzés felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását és hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Spontán, szabad mozgás:

A mozgást nem kell megszerettetni a gyerekekkel, mert állandó belső késztetést éreznek, örömmel és természetes módon gyakorolják.

Az óvoda udvara lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, mozgásos játékokra, miáltal a gyerekek természetes mozgásigénye sokrétűen kielégül. A gyermekek különböző terepeken gyakorolhatják a különböző fogó játékokat, mászásokat, gurulásokat, bújócskát stb.

A csoportszobákban fontos szempont, hogy elegendő teret és eszközt biztosítsunk a mozgásos játékokhoz. Így a gyermekek váltakozva használhatják azokat a torna és egyéb eszközöket, amelyek testedzésüket, mozgásfejlődésüket is szolgálják.

A jó levegő, napfény, víz segítik a gyermekek edzését. Módszere, szervezése a nevelőtestület által kidolgozott, a helyi körülményeket figyelembe vevő nyári terv alapján történik.

A spontán- a játékban, azon belül a szabad játékban- megjelenő mozgásos játéktevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Lehetőséget teremtünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Irányított mozgás:

A sokoldalú képességfejlesztés révén szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez.

a) mindennapos testnevelés

25-30 percben (az életkori, egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve) sok játék, pergő ritmusú, frissítő mozgás jellemzi. Szervezését lehetőség szerint a szabadban szervezzük, hogy kedvező élettani hatását elérje.

b) testnevelés foglalkozás

A természetes emberi alapmozgások, mint pl.: járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, gurulások, egyensúlyozások, mozgásos játékok alkotják.

Célunk:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitelt alapozzuk meg.
- A gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás a gyermek testi- és mozgásfejlesztésén keresztül.
- A természetes mozgásfajták gyakoroltatásával alakuljanak ki azok a feltételes reflexek, melyek a gyerekek összerendezett és gazdaságos mozgását létrehozzák.
- Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.

Feladatunk:

- a mozgás beépítése természetes módon a gyermek tevékenységébe
- mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása
- mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron
- a gyermekek természetes mozgásának: a járás, a futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás; a ritmusérzék, motorikus képességek differenciált fejlesztése, az alapmozgások koordinációjának elősegítése
- a gyermekek testi képességeinek: erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség fejlesztése
- gimnasztika, néhány talajtorna elem, labdagyakorlatok, testnevelési játékok megismertetése a gyerekekkel
- a testnevelés foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása
- prevenció feladatok megvalósítása: nagymozgás-fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma-fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika-fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése
- odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére, a gyerekek egyéni szükségleteire és képességeire
- sikerélmény nyújtása, amely a gyermekeket aktív részvételre ösztönzi
- az egészséges versenyszellem alakítása, formálása
- a helyzetfelismerés, döntés, alkalmazkodó képesség segítése, a személyiség akarati tényezőinek alakítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:Célunkat akkor érjük el, ha:

- növekszik a gyermek teljesítőképessége, teherbíró és ellenálló képessége, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik

- szereti és igényli a mindennapos mozgást
- mozgása harmonikus, összerendezett
- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni
- magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket, ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja
- fejlett az egyensúlyérzéke
- a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidezésére képes, vizuálistemóriája korának megfelelően fejlett
- ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós)
- ismeri legalább 2-3 kéziszer használatát (labda, ugrókötel, karika)
- képes alkalmazkodni társaihoz, korának megfelelően fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész
- ismeri a csapatjáték szabályait
- egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

5.3.5 A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Szeretnénk olyanná nevelni óvodásainkat, akik a természeti – emberi – tárgyi környezetükben jól eligazodnak, pozitívan viszonyulnak a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését, életkoruknak megfelelő magatartás- és viselkedés-kultúrával rendelkeznek.

Célunk:

- Tapasztalatok, ismeretek nyújtása – a természeti-emberi és épített környezet jelenségeiről, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeiről- amelyek segítik a gyermekeket az életkoruknak megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásban.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása. Olyan szabályok, magatartásformák megismertetése, amelyek a természet védelmére, megóvására nevelnek.
- A gyermekek kíváncsiságának felkeltése a körülöttük lévő dolgok, tárgyak, jelenségek mennyiségi alaki, nagyságbeli és téri különbözőségeinek összefüggéseire. A biztos téri tájékozódás elősegítése.

Feladatunk:

- a gyermekek személyiségének komplex tevékenységekkel, cselekedtetéssel történő fejlesztése, amelyek képességeikhez, fejlődési ütemükhöz, eltérő élmény- és ismeretanyagukhoz alkalmazkodnak

- sok élményt, elegendő időt, helyet és eszközt biztosítunk a spontán, és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a környezettudatos életvitel szokásainak alakítására
- környezetük jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyainak felfedeztetése játékos formában
- a valóság objektív bemutatásával a gyermekek segítjük abban, hogy meglássák az összefüggéseket, képesek legyenek (segítséggel) ítéletek alkotására
- pozitív mintakövetéssel gazdaságosságra (takarékoságra) és újrahasznosításra törekvő szemléletformálás
- tevékenykedtetésük során a gondolkodási műveletek fejlesztése, a logikus gondolkodás megalapozása
- a gyerekek megtanítása arra, hogy a szerzett tapasztalatokat különféle szempontok alapján rendszerezzék
- problémahelyzeteket teremtünk, amiben a gyerekek maguk találják ki a megoldást, próbálkozzanak, kísérletezzenek, éljék át a felfedezés örömet
- a gyermekek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességeik fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- a gyermekek által feltett kérdésekre igényesen, értelmi szintjükhez igazodó választ adunk érdeklődésük és beszédkedvük megőrzése érdekében
- a gyermekek egyéni feladatmegoldását ösztönözzük, elfogadjuk sajátos logikájukat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- a gyermekek tudják személyi adataikat, szülei nevét, foglalkozását, testvéreik nevét, életkorát
- ismerik a család életét, a családtagok otthoni munkáját
- ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magtartási formák és szokások, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában
- tudják csoportosítani az ismert közlekedési eszközöket
- ismerjék meg a környezetükben lévő intézményeket (orvosi rendelő, könyvtár, Mikszáth emlékház, Tolnay Klári emlékház, polgármesteri hivatal, élelmiszerüzlet, sportcsarnok), tisztában vannak az itt dolgozó emberek munkájával
- felismerik és megnevezik a környezetükben észlelhető színeket, azok árnyalatait, fel tudják emlékeztetből is idézni azokat
- ismerik a természet változásait, felismerik az időjárás és az öltözködés közötti összefüggéseket
- ismerik az évszakok jellegzetességeit
- tudják a napok nevét, sorrendjét, ismerik a napszakokat
- tudnak különbséget tenni az élő és élettelen természet jelenségei, elemei között

- az általuk ismert állatokat életmódjuk, külső jeleik, lakóhelyük alapján tudják csoportosítani, ismerik a környezetükben élő állatokat és növényeket, azok gondozását és védelmét
- ismerik az emberi test felépítését, a testrészek nevét, funkcióját, törekednek testük tisztában tartására
- ismerik az orvos gyógyító munkáját
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

A matematikai nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- gondolataikat kifejezik tevékenységeikkel, és szóban is
- képesek csoportosan, párokban, egyénileg feladatmegoldásokra, együttműködésre
- képesek mennyiségek összehasonlítására különböző szempontok szerint
- képesek megfelelő szöveget alkotni mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről
- azonosítani tudnak síkbeli és térbeli alakzatokat, formákat
- képesek minta utáni másolásra
- tudnak tájékozódni a térben, ismerik a téri viszonyokat
- saját magukat képesek a térben elhelyezni, más irányhoz, tárgyhoz viszonyítani
- tudnak tájékozódni a síkban
- felismernek mennyiségi, alak, nagyságbeli, téri viszonyokat
- a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakul az elemi fogalmi gondolkodásuk.

6. Integráció

Elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetést bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói bőrszíne neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt.

Társadalmi beilleszkedését segítjük a kiemelkedő tehetségestől a gyenge adottságúig, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, s az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeire.

Természetesnek vesszük és értéként kezeljük a különböző, sokszínű kulturális hátteret, gondolkodásmódot, másságot.

Célunk:

A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.

Feladatunk:

Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.

A gyermekek alapvető joga, hogy sajátos szükségleteiknek, állapotuknak megfelelő segítséget kapjanak készségeik, képességeik kibontakoztatásához, személyiségük védelméhez, fejlesztéséhez.

Az inkluzív szemlélet gyakorlatban történő kifejeződése, és eszköze: a differenciálás. Az óvodában nevelkedő minden gyermek számára biztosított, hogy a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni. A differenciálás érvényesül a célokban, a feladatokban, a munkaformákban, a módszerekben, az eszközökben, az elsajátítás idejében, tempójában.

A differenciálás megtervezésnek kiindulópontja a gyermekek játékának megfigyelése, amely által a legkönnyebben megismerhető személyisége, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása stb.

Óvodánk az inkluzív pedagógiai gyakorlat keretei között társadalmi, szociális, kulturális tényezőkből **(és sajátos nevelési igényből)** adódó integrációs gyakorlatot valósít meg.

6.1 A HHH gyermekek integrációja

Hátrányos helyzetű gyermek az, akit:

- családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, ill.
- akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

E csoporton belül **halmozottan hátrányos helyzetű** az a gyermek:

- akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője-a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek 3 éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; ill.
- akit tartósan nevelésbe vettek.

A gyermek szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából felkészítést szervezünk, melynek keretei között a gyermek egyéni képességének tehetségének kibontakoztatása, a fejlődésének erősítése, esélyének kiegyenlítése folyik

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszerének alapelve a tapasztalati tanulás és az együttműködés. Ehhez kapcsolódóan jelenik meg a képességek és hozott tudás, tapasztalat és

értékrend szempontjából heterogén intézményi környezet megteremtésének feltételrendszere, amely nem a leszakadók felzárkóztatására épül, hanem az egymástól tanulás pedagógiai erejére. Ezért állnak az integrációs program középpontjában a tevékenység- és az élményközpontú pedagógiai módszerek és igen fontos a szülőkkel és az óvoda társadalmi közegével való kapcsolattartás.

Cél:

- a szociális hátrányok enyhítése, a leszakadás megelőzése
- a gyermek és a szülő méltóságának tiszteletben tartása
- a teljes személyiség fejlődésének elősegítése
- az elfogadás érzésének elősegítése
- megfelelő lelki törődés, biztatás, megerősítés nyújtása
- érzelmi biztonság megteremtése.

Feladatok:**Szervezési feladatok:**

1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása
  - A beóvodázási programért felelős személyek az óvodavezető és a kiscsoportban dolgozó óvodapedagógusok.
  - Kapcsolatfelvétel a védőnővel, Gyermekjóléti Szolgálattal és az Önkormányzattal (anyakönyvi nyilvántartás, jegyző)
  - A teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása
2. Integrációt elősegítő csoportalakítás
  - a HHH gyermekek arányos elosztásának biztosítása
3. Igazolatlan hiányzások minimalizálása
  - Érzelem gazdag, családi légkör kialakítása
  - Szülői házzal nyitott kapcsolattartás
  - Napi konzultáció a HHH gyermekek szüleivel
  - A hiányzások, annak okának folyamatos figyelemmel kísérése a csoportban dolgozó óvodapedagógusok részéről
  - Szükség esetén kapcsolatfelvétel telefonon, családlátogatás formájában, védőnői, gyermekjóléti szolgálat segítségének igénybevételével
4. A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva-tartás kialakítása
  - Szülők óvoda nyitva-tartásával kapcsolatos igényének felmérése
  - Nyitvatartási idő egyeztetése Mohora Önkormányzatával.

Nevelőtestületünk együttműködési feladatai:

1. Tapasztalatok, eredményesen működő módszerek átadása
2. Külső- belső hospitálások megszervezése
3. Rendszeres team-munka valamennyi munkatárs részvételével
4. Esetmegbeszélése, probléma megoldó fórumok külső szakemberek segítségével

Pedagógiai feladatok:

1. Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés
  - Egyéni fejlődést nyomon követő személyiséglap (anamnézis) elkészítése
2. Kommunikációs nevelés
  - HHH gyermekek szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének erősítése
3. Érzelmi nevelés, szocializáció
  - Az óvodai nevelésbe illeszkedés elősegítése a személyre szabott beszoktatásával
  - Szülő dönti el, hogy az „anyás” beszoktatást választja vagy sem
  - Olyan óvodai légkör kialakítása, amely a bizalomra, elfogadásra, együttműködésre épül
4. Egészséges életmódra nevelés
  - Egészségtudatos szokásrendszer kialakítása (tisztálkodási szokások, táplálkozási szokások)
  - A HHH gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvodai tárgyi és személyi feltételrendszer biztosítása
5. Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
  - Egymás és a másság előítéletmentes elfogadása
  - Multikulturális tartalmak beépítése
  - Szűkebb környezet megismerése
  - Környezet megóvására nevelés
6. Korszerű óvodapedagógiai módszerek
  - A gyermekek kezdeményezésére támaszkodó módszerek alkalmazása
  - Differenciálás a gyermekek egyéni fejlettségére támaszkodva
  - Kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása
  - Szülőkkel való partneri együttműködés bővül.

Az Országos Oktatási Integrációs Hálózat ajánlása alapján óvodánk évente értékeli az integrációs programot.

6.2 Részképesség-zavarok

Minden gyermek más, alapvető joga, hogy sajátos szükségleteinek, állapotának megfelelően segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához. Különbözőségük miatt hasonlóan társaikhoz az egyéni bánásmódot alkalmazzuk, a részfunkciók fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztést tekintjük feladatunknak.

A részképesség-zavarok alapvetően nehezítik az iskolai tanulás során az olvasás, írás, matematika elsajátítását, ezért az óvodai foglalkozásokat preventív vagy korrekciós céllal szervezzük.

Felfogásunk szerint:

- minden kisgyerek fejleszhető

- a meglévő képességekből indulunk ki
- a megkésett, vagy zavart szenvedett képességek fejlődését támogatjuk, megsegítjük.

Ha a gyermekek, főként a nagycsoportos korúak, illetve további nevelési évre óvodában maradtak nem érik el társaik, korosztályuk fejlettségi szintjét, illetve az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet, pedagógiai, s ha szükséges pszichológiai vizsgálatot kell kényi annak érdekében, hogy pontosan tudjuk, miben kell a gyermek segítségére lennünk az elkövetkezendő nevelési évben. Tudnunk kell honnan indulunk el és hova akarunk eljutni a gyermek egyéni fejlesztésében. Ezek ismeretében részletes fejlesztési tervvel segítjük a gyermek egyéni, önmagához viszonyított fejlesztését (szakmai segítőik igénybevételével: fejlesztőpedagógus, Nevelési Tanácsadó, utazó gyógypedagógus, logopédus, pszichológus).

Célunk:

A gyermek állapotának megfelelő segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához, személyiségének védelméhez, fejlesztéséhez.

Feladatunk:

- A gyermekek meglévő képességeiből kiindulva a részleges zavart szenvedett és/vagy késve jelentkezett képességek fejlődésének támogatása, az önállóságuk fejlesztése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése.
- Egyéni, illetve kiscsoportosan párhuzamos tevékenységként fejlesztő foglalkozásokat, fejlesztő játékokat kezdeményezünk.
- A szülőket rendszeres tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- örömmel, aktívan vesz részt a játékos foglalkozáson
- az érintett gyermekek részképességei pozitív irányban fejlődnek
- a speciális fejlesztés hatására kompenzálódik a részképesség-zavar.

6.3 Sajátos nevelési igényű gyermek

az, aki a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók, vagy a viselkedésfejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzd.

A feltételek megteremtését követően abban az esetben nyer felvételt, ha az óvodai nevelésen belül, a többi gyermekkel együtt, integrált nevelési keretek között fejleszthető. Az integráció elve, hogy egy csoportba ne kerüljön azonos típusú sérüléssel rendelkező gyermekből egynél

több, hiszen felerősítik egymást. Erről elsősorban az óvoda vezetője és a gyermek leendő óvodapedagógusa közösen dönt, melynél figyelembe veszik a csoport jellegét, a sérültség fokát és az adott csoport összetételét. A gyermek érdekében az integráció csak szakfejlesztéssel együtt biztosítható óvodánkban. Elengedhetetlen az együttműködés a gyermekek nevelésében közreműködő más személyekkel, természetesen elsősorban a szülőkkel.

A gyermekcsoportot a sajátos nevelési igényű gyermek fogadására fel kell készíteni, nem túl hangsúlyozva a másságát. Minden apró siker elismerése további pozitív változásra motiválja a gyereket. Úgy kell segítenünk a gyermek beilleszkedését a csoportba, hogy ne csorbítsuk önállóságát, ugyanakkor a többi gyermeket a segítőkészségre nevelje.

Célunk:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének, személyiségfejlődésének, esélyegyenlőségének előmozdítása.

Feladatok:

- a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatainak, a motoros képességek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése
- az egyes területek a fogyatékoságnak megfelelő hangsúlyozása a fejlesztésben
- törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérültfunkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek
- a gyerekeket egyéni terv szerinti fejlesztése, speciális szakember bevonásával
- speciális differenciáló módszerek, terápiák, technikák alkalmazása az integrált nevelésben
- az interperszonális kapcsolatok, az énkép, az önismeret fejlesztése, új attitűdök kialakítása
- a verbális és nonverbális kommunikáció és a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése
- változatos módszerek alkalmazása az egyre pontosabb észlelés, figyelem, összpontosítás, gondolkodás és emlékezet fejlődéséhez
- a sajátos nevelési igénynek megfelelő környezet kialakítása, megfelelő tárgyi feltételek, segédeszközök biztosítása az adott intézményegységben
- az önálló tevékenységhez szükséges differenciált segítségadás
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák elemeinek beépítése az óvodai nevelőmunkába (gyógypedagógus segítségével)
- az optimális nevelés érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése elsősorban a gyógypedagógia területén
- a gyermekek speciális fejlesztése team munkában, több szakember részvételével, a gyerek igényének megfelelő időkeret, eszközök, módszerek alkalmazásával.

6.3.1 Sérülésspecifikus feladatok szakfejlesztéssel**Magatartászavaros gyermek:**

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyermek nevelésének prioritásai: az egészséges énkép és önbizalom kialakítása, a kudarcűrő képesség növelése, önállóságra nevelés.

- valamennyi tevékenységben mindig olyan feladattal kell megbízni a gyermeket, amelyet eredménnyel tud elvégezni, figyelemmel kell kísérni a tanulási, figyelmi és fegyelmi teherbíró képességét
- különösen fontos, hogy a szabályokat előre és közösen hozza létre a felnőtt és a gyerek, részese legyen a vele kapcsolatos döntéseknek, hiszen a szabályszegésnek következményei vannak (figyelemmegvonás, esetleg büntetés). Tisztában kell lenni (megismerésen alapulva) mi várható el tőle, a gyermek képességeinek megfelelően követeljük tőle.
- a magatartászavaros gyermek feladattudata, ismeretszerzési motivációja gyenge, csak a spontán tevékenységből kiinduló fejlesztéssel, a tevékenységbe bekapcsolódva tudunk változásokat kezdeményezni.

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek:

- a cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés
  - az alapmozgások kialakítása, fejlesztése
  - a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikációfejlesztése
  - a beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókincs bővítése
  - az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása
  - az adekvát játékhasználat elsajátítása, a kognitív funkciók fejlesztése
- a rendszeresség, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasítás, a sokszori ismétlés alkalmazása.

Akadályozott beszédfejlődésű gyermek:

- az anyanyelvi nevelés
- a mozgás fejlesztése
- a kommunikáció
- a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése
- speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.).

6.4 Az integrált óvodai nevelés előnyei

A sajátos nevelési igényű gyerekek számára:

- az együtt tevékenykedés, a kölcsönös kommunikáció, a mindennapi együttes szituációkban természetesen tanulják a társak magatartás mintáit, szokásait
- a gyermekközösség erősíti a sajátos nevelési igényű gyerekek önbizalmát, a többi gyereket követve, jobban fejlődik önállóságuk
- fejlődésükre ösztönző a többi gyerek eredményeinek tapasztalása

- a közösségben realisabban tudják bemérni sajátosságaikat, jobban fejlődik önismeretük
- megtapasztalják, hogy ők is sok mindenben képesek ugyanarra, mint társaik
- a többi gyerek megismerésével tapasztalatot szereznek, hogy mindenkinek vannak gyenge pontjai
- a közösségben megtanulják elfogadni és elfogadtatni a másságukat
- a másokkal való együttműködésnek többféle technikáját tanulják meg
- kedvező a gyerekek számára, hogy a szocializáció abban a természetes közegben zajlik, amelyben későbbi élete során is élni fog.

Az integrált óvodai nevelés előnyei a többi gyerek számára:

- a sajátos nevelési igényű gyerekekkel együtt nevelt gyerekek megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket
- megismerik a másságot, tapasztalják, hogy mindenkinek vannak erősségei és gyengéi
- megtanulnak odafigyelni másokra, megtanulják a másikat tiszteletben tartó segítés formáit, technikáit
- érzékenyebbé, kifinomultabbá válik kommunikációjuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- képességeik önmagukhoz viszonyítottan fejlődtek
- az adottságukhoz viszonyított legmagasabb önállóságra, együttműködésre képesek
- akaraterejük, önállóságra törekvésük fejlődött
- egészséges énképük, önbizalmuk megalapozódott
- kommunikációs technikájuk, együttműködési készségük fejlődött
- képesek a közösségbe való beilleszkedésre
- a fejlettebb területeken képességeik továbbfejlődtek
- hiányos képességeik kezelésére speciális technikák és eszközök használatát megismerték
- a közösségben minden gyerek alkalmazkodó készsége, toleranciája, empátiája fejlődött az együttnevelés során.

6.5 Tehetséggondozás

Célunk:

A gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése, képességeik kibontakoztatása.

Feladatok:

- a tehetség (valamely kiemelkedő adottság, képesség) legkorábbi felismerése
- az aktuális fejlettséghez igazított fejlesztés biztosítása, speciális szükségletek kielégítése
- tevékenységek szervezése a gyermek saját aktivitására támaszkodóan
- az intellektus, a kreatív önkifejezést támogatása, a szocializáció, az önismeret elősegítése
- a fejlesztéshez szükséges speciális eszközrendszer biztosítása
- a szülő segítése gyermeke nevelésében.

Szemléletünk szerint minden gyermekben van valami jó, értékes, fel lehet fedezni olyan képességeket, amelyeket a lehető legjobban tudunk fejleszteni. Kiemelkedően tehetségesnek azt a gyermeket tekintjük, aki egy adott területen sokkal többet képes teljesíteni az életkorának megfelelő átlagnál, aki viszonylag kevés segítséggel nagyon gyorsan tud előrehaladni, fejlődni az adott területen. Nem „fejlesztésre”, hanem megfelelő környezetre és érzelmi biztonságra van szükségük.

A tehetség három legfontosabb összetevője: képességek, kreativitás, motiváció. Érzelmi biztonságban, ingergazdag környezetben a szabad játék és a korai tanulás feltételeit biztosítjuk. A speciális érdeklődésüknek megfelelő feltételeket biztosítjuk. A családdal együttműködve különös gondot fordítunk arra, hogy szocializációjukat segítsük, hiszen a társak, a környezet elismerése elősegítik a tehetség kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- kiemelkedő képessége fejlődik
- önismerete pozitív
- társai elismerik
- társas kapcsolataiban kiegyensúlyozott.

6.6 Nemzetiségi feladatok

Mohora község szociokulturális hátterének, társadalmi helyzetének jellemzője a nagyarányú munkanélküliség, a hátrányos helyzetben élő családok magas száma, és a szegényes életfeltételek között élő cigány családok magas aránya. Óvodánk évek óta arra törekszik, hogy a faluközösségben ill. a szűkebb óvodai közösségben együtt élő gyermekek megismerjék egymás hagyományait, kialakuljon bennük a másik népcsoport kulturális értékeinek megbecsülése, tisztelete.

Célunk:

A nemzetiséghez tartozó gyermekek kisebbségi önazonosságának megőrzésének, ápolásának, erősítésének, átörökítésének elősegítése.

Feladatok:

- Cigány gyermekek rendszeres óvodába járatása.
- A családból az óvodába, az óvodából az iskolába való átmenet segítése a beilleszkedés megkönnyítése.
- A cigány családokkal való folyamatos kapcsolattartás, együtt nevelés, a hiányok pótlása, családok bevonása az óvodai életbe.
- A gyermek hátrányainak kompenzálása, az iskolakezdéshez az esélyegyenlőség megteremtése, társadalmi beilleszkedés megalapozása.
- A helybeli cigány lakosság hagyományainak, szokásainak őrzése, átörökítése.

- Pozitív érzelmi viszony, nemzetiségi kötődés kialakítása a cigány kulturális hagyományok iránt.
- A gyermekek ismerkedjenek meg a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és a tárgyi kultúra értékeivel, tanulják meg azok tiszteletét, megbecsülését.

A multikulturális értékközvetítés áthatja programunk három fő pillérét:

Életmód alakítás (egészséges életmód)

Szociális fejlesztés (játék, kommunikáció, munka)

Kognitív fejlesztés (tanulási képességek fejlesztése)

Életmód alakítással kapcsolatos feladatok:

Családlátogatás, személyiséglapok kitöltése, anamnézis (a család struktúrája, belső élete, szokásai).

Testi érettség felmérése.

Gondozási feladatok (étkezés, öltözködés, tisztálkodás, önellátás, mások kiszolgálása), az érzelmi biztonság elérése.

Rendszerességre szoktatás (napirend, heti rend).

Esztétikus, tiszta környezet iránti igény kialakítása.

Egészséges életmód, higiénia, táplálkozási szokások alakítása.

Szociális fejlesztés:

A gyermek szociális fejlettségének felmérése, a szocializálódás jellemzői:

Normákhoz, szabályokhoz, szokásokhoz való viszony.

Társas kapcsolatok (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt), a kapcsolattartás minősége, közösségi beállítódás.

Tevékenységhez való viszonya önként vállalt tevékenység esetén, kötelező jellegű tevékenység esetén, önállósága, munkatempója, feladatmegértése, feladattudata.

Érzelem – alapvető érzelmi állapot, társakkal, felnőttekkel szembeni érzelmek, érzelmi reakciók minősége.

Akarat – szabálytudat, monotónia tűrés, frusztrációs tolerancia.

A játék:

- az óvodai nevelés leghatékonyabb módszere. Feladatunk a cigány kisebbség hagyományörző játékainak ápolása (kézművesség)

Munka:

- önkéntes és játékos munkajellegű tevékenységek felkínálása, amely a fokozatosság és rendszeresség elvét figyelembe véve biztosítja a tapasztalatszerzést, a környezet megismerését, a hiányzó rész-képességek formálását.
- önkiszolgálás, testápolás, étkezés, öltözködés, egyéni megbízatások, naposi munka.
- Környezetvédelem.

Kommunikáció:

- a szociális fejlesztés sajátos formájaként segít az interperszonális kapcsolatok létesítésében, a társas érintkezés igényének alakításában, az iskolai alapképességek (írás, olvasás) elsajátításában
- A fejlesztés formái: anyanyelvi játékok, képolvasás, szókincsgyarapítás, hangképző szervek erősítése, verbális memória fejlesztése, bábozás, dramatizálás, felnőtt modellhatások, illemtani, erkölcsi normák, udvarias nyelvi kifejezések használat, logopédiai beszédjavítás biztosítása

Kognitív fejlesztés:

- A tanulási alapképességek fejlesztését megelőzi a gyermekenként végzett aktuális fejlettségi szint megállapítása az adott területeken. A fejlesztés tartalma és tevékenységi formái megegyeznek az óvodai nevelés országos alapprogramjában a nemzetiségi óvodai nevelésnek irányelveiben foglaltakkal, valamint a cigány kultúra értékeivel, nemzetiségi sajátosságaiból adódó feladatokkal.

Mesélés - verselés:

- A cigány kultúrából merített mondavilág, eredetmondák megismerése, roma szólások, közmondások, sajátos nyelvezet, hangulat, érzelmvilág megismerése.
- Cigányság ünnepeihez kötődő versek, köszöntők tanulása, pozitív érzelmi viszony kialakítása a kisebbség kultúrája iránt.
- Érzelmi biztonság megteremtése – játékos mozgással összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek mondogatásával.
- A mindennapos mesehallgatással a belső képalkotás folyamatának segítése.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc:

- A cigány kultúrájából merített dalok megismerése.
- Ének-zenei tevékenységek során fedezzék fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet.
- Játékok, népdalok éneklése, hagyományok (keresztelő, lakodalom, temetés) megismerése, továbbélésének segítése.
- Sajátos zenei anyanyelv kialakításának elősegítése.
- Sajátos egyszerű hangszerek használata.
- A muzikális beállítottság erősítése – tehetséggondozás.
- Zenehallgatás – híres cigányzenekarok felvételeiből.

Vizuális tevékenység:

- Cigány kultúra, művészetek, hagyományok értékeinek megismerése – roma alkotók munkáinak megismerése, vizuális élmények biztosítása.
- Sajátos szín és formavilág megjelenítése, alkalmazása, tipikus díszítőelemek, motívumok használata a gyermekmunkában

- Cigány kézművesség mesterségek eszközeinek, munkafolyamatainak kipróbálása (kosárfonás, vessző, háncs megmunkálása)

Természet – társadalom – ember:

- Folyamatos és alkalmi megfigyelések, az élő és élettelen környezetben történő változás nyomon követése, spontán szemlélődés, rácsodálkozás.
- Gyűjtögetés séták, kirándulások alkalmával (termékek, kőzetek).
- Szimulációs játékok, személyes átéléssel párosuló irányított fejlesztő játékok.
- Tapasztalatokat, élményeket csoportosító, rendszerező foglalkozások.
- A család szerepe – gyermek szerepe a családban.
- Lakóhelyhez való érzelmi kötődés erősítése, természethez való pozitív viszony kialakítása, a természet tiszteletén át alakuljon ki az élet tisztelete.

Matematika:

- Megismerő funkciók fejlesztése.
- Számfogalom előkészítése – összehasonlítás, mennyiségek, mérések, sorba rendezés, párosítás, bontás, műveletek halmazokkal.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében.
- Tevékenységek tükörrel térben, síkban és szimmetria.
- Tájékozódás térben, síkban és iránykövetés mozgással.

Mozgásfejlesztés:

- Mozgás és pihenés összhangjának megteremtése.
- Életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása, rendszeresség.
- Biztosítani kell optimális időt és teret a kötetlen mozgásra.
- Az egyéni terhelhetőséget figyelembe kell venni.
- Mozgásos szabályjátékok alkalmazása.
- Biztosítani kell a sok gyakorlást, esélyt adni a gyermekeknek a nagyobb teljesítmény eléréséhez.

6.7 Multikulturális nevelés

A más országból bevándorló, vagy itt tartózkodó családok gyermekei óvodai nevelésének alapelveiben az integrált nevelés szemléletét, céljait és feladatait érvényesítjük.

Célunk:

A bevándorló gyermekek nyelvi és kulturális integrációjának megvalósulása.

Feladatok:

- felkészülés a gyermek fogadására
- a magyar nyelvet elsajátíttatjuk,
- kialakítjuk hazánk értékeihez való pozitív kötődést,

- nyitott és megértő viselkedést tanúsítunk a más anyanyelvűek és kultúrák iránt,
- kapcsolatot tartunk a családdal.

Tiszteletben tartjuk saját nyelvüket, ugyanakkor a gyermekekkel való közös játék és az óvoda más tevékenységformái közben elsajátítják a magyar nyelvet. A felnőttek beszédmintája és a differenciálás, az egyéni képességek fejlesztése ezen a területen is hangsúlyos. Az együttes tevékenységek során arra törekszünk, hogy oldott, feszültségmentes környezetben növeljük a gyermekek beszédbátorságát, nyelvi és nonverbális kifejezőképességüket.

Differenciálással, egyéni képességfejlesztéssel fejlesztjük a csoportközi kapcsolatokat. Természetesnek vesszük és értéként kezeljük a másságot, a sokszínű, sokféle kulturális háttérű szükségleteket, igényeket és gondolkodásmódokat.

Népmesékkel, versekkel, énekekkel és hagyományainkkal, a saját élményű tapasztalatszerzéssel pozitív érzelmeink keresztül hatunk.

A gyermekek számára az óvoda dolgozóinak viselkedésmintái az eltérő kultúrák természetes jelenlétének elfogadását eredményezik. A magyar gyermekek saját identitásuk, nyelvük, kultúrájuk megőrzése mellett nyitottá válnak mások befogadására, elfogadására és az együttélés formáinak megélésére. A nevelés folyamán a más anyanyelvű gyermek szülőhazájának hagyományainak, énekeinek, meséinek beillesztése a tevékenységekbe oly módon, amelyeket a többségi gyermekek is megértenek. Arra törekszünk, hogy a más népek szokásai színesítsék a magyar szokásokat és hagyományokat.

A befogadás és beilleszkedés tekintetében kitüntetett szerepet kap a szülői házzal való pozitív kapcsolattartás, együttműködés. Elsősorban a család igényeinek és szükségleteinek megismerésére törekszünk, ugyanakkor segítséget kell nyújtanunk abban, hogy ők is megismerjék és értsék nevelési törekvéseinket. Együttműködésünk – a gyermek szükségleteinek megfelelően – természetes módon kiterjed a családsegítő, a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatásokra, a szakmai szervezetekre.

A gyermekek sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságra tekintettel a személyiség fejlesztése differenciált módszerekkel vezet eredményhez. A tudástartalmakhoz való hozzájutás esélyét minden kisgyermek számára biztosítjuk. Ugyanakkor esélyeik javítása érdekében sajátos szükségleteik kielégítésére törekszünk (pl. a magyar nyelvi nevelés fontossága).

Fontosnak tartjuk a korai prevenciót az egészséges életmód, az érzelmi, az értelmi nevelés, a szocializáció területén, együttműködve a családi és társadalmi környezettel a hátrányok csökkentése érdekében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- rendszeresen járnak óvodába
- önazonosságukat megőrzik, kisebbségi kultúrájuk értékeire büszkék

- ismerik, gyakorolják az egészséges életmód szokásait
- betartják a közösségi szabályokat, akarati személyiségjegyeik életkoruknak és adottságaiknak megfelelően fejlett.

7. Gyermekvédelem

Óvodánk gyermekvédelmének célja:

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, az esélyegyenlőség növelése és a veszélyeztettség kialakulásának megelőzése, ill. a veszélyeztettség megszüntetésében segítségnyújtás. Együttműködünk a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, különböző szakemberekkel a gyermekek jogainak és érdekeinek minél szélesebb körű érvényesítése érdekében.
- Az óvodánkban a differenciálpedagógia eszközeivel működünk közre a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében, a gyermek családban történő nevelkedésének segítésében. Minden esetben a gyermek mindenek felett álló érdekét vesszük figyelembe. Személyes kapcsolatot alakítunk ki azokkal a szülőkkel, akik segítséget kérnek, és kellő körültekintéssel, tapintattal azokkal a családokkal is, akik bár nem kérnek támogatást, mégis rászorulnak.
- Nevelésünkben alapvető követelmény a **gyermeki jogok védelme**.
- A gyermekek joga, hogy személyiség jogait, különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési, családi élethez és magánélethez való jogát az óvoda tiszteletben tartsa. A gyermek jogai közé soroljuk a saját véleménynyilvánítást is. A kisgyermeket megilleti a társadalom által nyújtott védelem és a segítségre vonatkozó jog is.

Feladatunk:

- a mindenkori érvényben lévő gyermekvédelmi törvény ismerete
- saját gyermekcsoportban a veszélyeztettség felismerése, az okok feltárása, nyilvántartásba vétel
- a veszélyeztetési okok változásának figyelemmel kísérése
- az óvodapedagógus segítő közreműködése (segélyezésre javaslat, az ehhez szükséges környezettanulmányok elkészítése, térítéscsökkentésre javaslattétel, szociális ügyek intézésének segítése)
- családgondozás, a családokban bekövetkező minden változás azonnali lereagálása, szükséges segítségnyújtás, illetve megoldások közös keresése szülői igény szerint
- az óvoda vezetőjének és a gyermekvédelmi felelősnek tájékoztatása a gyermekeket veszélyeztető körülményekről
- feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják

- sajátos eszközeinkkel, a nyugalom, a bizalom, a szeretet légkörével ellensúlyozni a gyermekek kiszolgáltatottságát, az egyes gyermekek bármilyen hátrányait.

Hátrányos helyzetű:

- gyermekek azok, akiknek alapvető szükségleteinek kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális és kulturális téren. Mindez azonban még nem veszélyezteti egészséges személyiségfejlődését, de az optimális fejlődési lehetőség akadályozott.

Kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelmi, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülő alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje. Következésképpen lehet a gyermek esélyegyenlőtlensége.

Veszélyeztetett gyermekek:

- azok, akik testi, lelki, erkölcsi és értelmi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja, ami a személyiségfejlődésben torzulást idézhet elő. A gyermek egészséges személyiségfejlődése akadályozott. A veszélyeztettség a személyiségfejlődésnek csupán a fenyegetettségét minősíti.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- nevelési hiányosságok, elhanyagoló nevelés
- antiszociális környezet
- rossz lakásviszonyok
- egészségügyi okok
- rossz anyagi helyzet
- megromlott családi kapcsolat
- a családban a devianciák halmozott előfordulása.

Következésképpen lehet a gyermek egészséges személyiségfejlődésének sérülése, deviáns magatartásformák kialakulása.

Az óvoda jelzéssel köteles élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Gyermekjóléti Központnál, illetve kötelessége hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más veszélyeztető ok fennállása, illetve a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelemben dolgozó személyek, szervek, intézmények és hatóságok kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. A jelzőrendszer tagjai ezen kötelezettségüket írásban – krízishelyzet esetén utólagosan – kell, hogy teljesítsék. A Gyermekjóléti Központ a tett intézkedésről tájékoztatni köteles a jelzéstevőt.

Jelzési kötelezettség: óvodapedagógus > gyermekvédelmi felelős > intézményvezető > felsőbb szervek.

Gyermekvédelmi feladatok ellátásának feltételei

- **Személyi:** a nevelőmunkát csoportonként két fő szakképzett óvodapedagógus végzi együttműködésben egy-egy dajkával
- **Tárgyi:** az óvodai környezet (épület, udvar, csoport-szobák, berendezési tárgyak, szemléltető eszközök, játékszerek) megfelelő. Állapotának fenntartása és fejlesztése folyamatosan történik. Biztonságos, egészséges, kulturált környezet elérésére törekszünk
- **Anyagi:** a szükséges források előteremtésének módjai: Mohora Község Óvodájáért Alapítvány, Cigány Kisebbségi Önkormányzat, civil szervezetek, pályázatok, Mohora Község Önkormányzata, Gyermekjóléti Szolgálat

Óvodapedagógusok feladatai:

- minden év elején felméri a csoportba járó gyermekek, családi és szociális helyzetét
- probléma esetén jelez a gyermekvédelmi felelősnek és a tagóvoda vezetőnek
- javaslatot tehet étkezési kedvezményre
- családlátogatást végez szükség szerint
- a törvényes adatközlést biztosítja intézkedés esetén
- a veszélyeztetett vagy hátrányos gyermekkel differenciált bánásmódot alkalmaz.

Minden óvodapedagógust és alkalmazottat **TITOKTARTÁSI kötelezettség** terhel a gyermekkel és családjával kapcsolatban a mindenkorai törvényi szabályok szerint. Ez minden olyan tényre, adatra, információra vonatkozik, amelyről hivatásának ellátása során szerez tudomást.

A helyzetfeltárás szempontjai:

Az óvodás gyermekekre vonatkozó mutatók megállapítása:

- Családi háttér jellemzői (munkanélküli szülők aránya, szülők iskolai végzettsége, szociális hátrányok típusai: lakásviszonyok, alacsony jövedelem, ingerszegény környezet)
- Óvodalátogatás rendszeressége
- Cigány gyermekek aránya

Gyermekvédelmi helyzetkép feltárása:

a. Hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrésének szempontjai

Családi mikrokörnyezetben:

- A család gazdasági helyzetéből eredő rossz lakásviszonyok
- Túlságosan alacsony egy főre eső jövedelem
- A család alacsony kulturáltsága
- A család együttes élményének hiánya
- Helytelen nevelési módszerek
- Rendezetlen életmód
- A szülők kifogásolható erkölcsi magatartása
- Szellemi és a fizikai munka leértékelése, közömbösség vele szemben

Makro környezetben:

- Felnőttek helytelen viszonya, kapcsolata

- Helytelen nevelői magatartás
- Sikerélmény helyett állandó frusztráció nyújtása

Veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrésének szempontjai:

- A gyermek szexuális zaklatása
- Fizikai bántalmazás a családban
- Felügyelet nélkülség
- Súlyos elhanyagolás, gondozatlanság
- Megállapíthatóan alkoholizáló (drogfogyasztó) szülő
- Hajléktalanság, nem megfelelő lakáskörülmények
- Pszichés bántalmazás a családban, szülői terror
- Tartósan súlyos egészségügyi probléma
- Éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- Családon kívüli ideiglenes elhelyezés
- Antiszociális, kriminizáló baráti kör, csavargás
- Nem megfelelő szellemi fejlődés
- Értelmi fogyatékos szülő a családban, valamely szülő tartós pszichiátriai kezelése
- Az óvodából való indokolatlan hiányzás
- Alacsony jövedelmi viszonyok
- Problémás válás, gyermek elhelyezési per

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai feladatok:

- Prevenció (folyamatosan a három - négy év során)
- Nemzetiséghez tartozó cigánygyermek a pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok elvégzése
- A kiszűrt problémáknak, hiányosságoknak megfelelő differenciált személyiségfejlesztés
- Szakemberhez irányítás esetei
  - ❖ Testi növekedésben, fejlődésben jelentkező eltérések (gyenge látás, hallás, mozgásszervi elváltozás)
  - ❖ Pszichés problémák (dadogás, szobatisztaság hiánya, kényszercselekvések)
  - ❖ Tanulási nehézségek, zavarok (figyelemzavar, beszédhibák, diszlexia, dscalculia, dysgraphia kiszűrése)
- Tehetséggondozás (különleges orientáltság felismerése, felszínre hozása, rejtett képességek kibontakoztatása, versenyekre való felkészítés)
- Szociális szolgáltatások:
  - ❖ komfortérzet megteremtése (egészséges, esztétikus, biztonságos környezet)
  - ❖ étkezés (mennyisége, változatossága, kulturáltsága)
  - ❖ segélyezési lehetőségek körének növelése
- Szülőkkel való együttműködés
  - ❖ információ áramlás és kapcsolattartás módjai: szülői értekezlet, fogadóóra, nyíltnap

- ❖ családlátogatás, oktató-nevelő filmek, előadások szervezése, tanácsadás, szülők tájékoztatása kedvezmények érvényesítésének lehetőségéről (hirdetőtábla, szülői értekezlet)
- ❖ gyermekek és szülők jogainak, segélyszolgálatok elérhetőségének megismertetése.

A gyermekvédelmi munkában segítő intézmények:

- Védőnői Szolgálat
- Családsegítő- és Gyermejjóléti Szolgálat
- Magyaránadori Általános Iskola
- Nevelési Tanácsadó (Balassagyarmat)
- Helyi Egyházak (katolikus, evangélikus)

8. Az óvodába lépés, iskolába lépés feltételei:

Az óvodai felvételt a mindenkori törvényi szabályozásnak, és a Mohora Község Önkormányzatának közoktatásra vonatkozó határozatainak megfelelően végezzük.

Amennyiben a gyermek érettsége lényegesen eltér az átlagostól, speciális szakszolgálat igénybevételel döntünk a felvételtől.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat- hét, különleges esetekben 8 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolai felvételtől az iskola igazgatója dönt az óvodai szakvélemény figyelembevétele, a hatályos jogszabályok alapján.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igény gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

9. Pedagógiai dokumentáció

A pedagógiai dokumentáció **célja**, hogy megjelenítse a helyi program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva a pedagógusok módszertani szabadságát.

9.1 Csoportnapló

Tartalmazza a gyermekcsoportok nevelési – fejlesztési programját:

- gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatokat
- a gyermekcsoport szokás-szabályrendszerét
- eseménytervet (szervezési feladatok), időkeret: 1-3 hónap
- Gyermekek névnapjának, születésnapjának megünneplése
- globális tevékenységi tervet (nevelési, tanulási terv), időkerete: 1 év
- ciklusra vonatkozó tanulási terv, melyben jelöljük a differenciált képességfejlesztést, a megvalósításhoz tervezett tevékenységeket, az eszközöket és a szervezeti keretet, a megvalósítás tapasztalatait (heti, kétheti, havi)
- közösségre vonatkozó pedagógiai feljegyzések folyamatos rögzítését
- a megvalósítás értékelését, időkerete: 1/2 év.
- A szülő kérésére az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről, javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladatairól (20/ 2012.) (VIII.31.) EMMI rendelet értelmében)

9.2 Egyéni fejlődés nyomon követése

A dokumentum tartalmazza:

- A gyermek adatait, a gyermekről szóló rövid, szülő által írt jellemzést.
- Az óvodapedagógusok tapasztalatait a gyermek fejlődéséről (nevelési évben két alkalommal szöveges értékelés Bakonyi Anna szempontsora alapján. 2010. szeptember 1-től a Bakonyi megfigyelési szempontsor alapján elkészített mérőeszközt alkalmazzuk).
- A fejlesztés érdekében tett lépések rögzítését (speciális, fejlesztő szakemberek igénybevétele: logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus stb.).

9.3 HHH gyermekekről vezetett dokumentumok

- önkéntes szülői nyilatkozat iskolai végzettségről
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (határozat)

- anamnézis
- állapotfelmérés
- egyéni fejlesztési terv
- feljegyzések a gyermekről
- gyermekek jellemzése 3 havonta, szülő tájékoztatása
- DIFER mérés 4 éves kor után, nevelési év elején és végén.

10. Érvényességi rendelkezések

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje:

a nevelőtestület határozata alapján **2022. szeptember 1-jétől visszavonásig** szól.

Az óvodai pedagógiai program felülvizsgálatának ideje:

évenként, ill. jogszabályváltozásnak megfelelően

Az óvodai pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés
- törvényi változás
- szervezeti átalakítás
- egyéb érdekegyeztető fórum módosító javaslata
- a program bevalását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat esetén.

A programmódosítás előterjesztésének előírásai:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjének
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek
- szóbeli nevelőtestületi előterjesztés, véleménykérés, döntés az elfogadásáról.

A program módosításával kapcsolatos nevelőtestületi értekezletet abban az esetben hívunk össze, ha a nevelőtestületi érdekegyeztető fórum, valamint a szülők közösségét képviselő fórum előterjesztésében a módosítást a tagok legalább 50% + 1 fő kéri.

Nyilvánosság biztosítása:

A Pedagógiai Program dokumentumot az óvoda ügyviteli és iratkezelési szabályzata szerint kezeljük.

A dokumentum hozzáférhető – helyben olvasásra minden alkalmazott és érdeklődő számára – a vezetői szobában elhelyezett példány, és a gyermekcsoportokban elhelyezett példányok formájában.

11. Hatályosság:

- Területi:

- az óvoda területére
- az óvoda által szervezett – a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó – óvodán kívüli programokra
- Időbeli:
  - az elfogadott és jóváhagyott pedagógiai program az óvoda vezetőjének jóváhagyásával a kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól. Ezzel egy időben hatályát veszíti az előző elfogadott pedagógiai program
- Személyi:
  - az óvodával jogviszonyban álló minden gyermekre, pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, valamint a szülőkre, valamint azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában

Zichy Márta Óvoda
Mohora, Rákóczi út 3.
OM: 202221

Legitimációs eljárás

Elfogadta: Zichy Márta Óvoda nevelőtestülete a
...../2022. (.....) számú határozatával

.....
*a nevelőtestület nevében
névalírás*

Vélemény nyilvánítók:

.....
*Szülői szervezet nevében
névalírás*

Egyetértést kinyilvánító:

.....
*Mohora Község Önkormányzat Képviselő
testülete nevében
névalírás*

Egyetértést nyilvánító:

.....
*Nemzetiségi Önkormányzat
névében
névalírás*

Jóváhagyta ...../2022. (.....) számú határozatával

.....
*Intézményvezető
névalírás*

Ph

A dokumentum jellege: Nyilvános

Iktatószám: .....

1.számú melléklet

ESZKÖZJEGYZÉK

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat,

megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

A	B	C
1. Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2. csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő
3. gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	
4. tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A tornaszoba kialakítása kötelező. Amennyiben további tornaszoba kialakítása válik szükségessé, úgy a gyermekek számára aránytalan teher és többletköltség nélkül más nevelési- oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével írásban kötött megállapodás alapján is biztosítható a tornaszoba vagy tornaterem helyiség használata. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
5. logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatókat külön kell kialakítani
6. óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában helyben alakítandó ki.
7. játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	közterületen, iskolában is kialakítható, ha adott időben biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani
8. intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	
9. intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	
10. tagintézmény-,	Ha az óvodában tagintézmény-,	

intézményegységvezető-helyettes	intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	
11. óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.
12. nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.
13. általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14. többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	
15. orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül – a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
16. gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen.
17. gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	Gyermeklétszám figyelembevételével. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen és ott ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.
18. felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
19. felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
20. felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda	Alkalmazotti létszám figyelembevételével. A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógy-

	épülete emeletes, szintenként 1	pedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
21. felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.
22. mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
23. szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol a szárító helyiség a mosó, vasaló helyiséggel együtt kialakítható.
24. felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
25. főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
26. melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
27. tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
28. szárászaru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
29. földesárú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
30. éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
31. karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában.
32. kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek.
33. ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
34. A fogyatékoság jellege szerint a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, tervezési program többet is előírhat.		

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

A	B	C
1. 1. Csoportszoba		
2. óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágybetétek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).
3. gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi

		fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.
4. gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
5. fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
6. szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
7. játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
8. könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
9. élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
10. textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
11. edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
12. szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	
13. 2. Tornaszoba		
14. tornapad	2	
15. tornaszőnyeg	1	
16. bordásfal	2	
17. mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgási igényt kielégítő készlet	1	
18. egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.
19. 3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
20. a fogyatékos típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		A pedagógiai programban foglaltak szerint.
21. tükör (az asztal szélességében)	1	
22. Asztal	1	
23. Szék	2	Egy gyermek, egy felnőtt.
24. Szőnyeg	1	
25. játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
26. 4. Óvodapszichológusi szoba		
	Gyermeklétszám szerint	
27. Asztal	1	
28. Szék	4	
29. Szőnyeg	1	
30. Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
31. 5. Játszóudvar		

32. kerti asztal	gyermek- csoportonként 1	
33. kerti pad	gyermek- csoportonként 2	
34. Babaház	gyermek- csoportonként 1	
35. udvari homokozó	gyermek- csoportonként 1	
36. Takaróháló	homokozónként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.
37. mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	
38. 6. Intézményvezetői iroda		
39. íróasztal és szék	1-1	
40. tárgyalóasztal, székekkel	1	
41. Telefon	1	
42. Fax	1	
43. Könyvszekrény	1	
44. Iratszekrény	1	
45. Elektronikus adathordozó szekrény	1	
46. számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
47. számítógépasztal és szék	1-1	
48. 7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda		
49. (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
50. íróasztal és szék	1-1	
51. Iratszekrény	1	
52. Telefon	1	Közös vonallal is működtethető.
53. számítógépasztal és szék	1-1	
54. számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	
55. 8. Nevelőtestületi szoba		
56. fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	
57. Szék	pedagóguslétszám szerint 1	
58. könyvtári dokumentum	500	Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.
59. Könyvszekrény	2	Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.
60. Fénymásoló	1	
61. Tükör	1	
62. 9. Többcélú helyiség		
63. tárgyalóasztal székekkel	1	

64. 10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	Amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva.
65. 11. Gyermekeöltöző		
66. öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
67. Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
68. 12. Gyerme mosdó, WC helyiség		
69. Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
70. Falitükör	mosdókagylónként 1	
71. rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

A	B	C
1. egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2. tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkefe, szappantartó
3. Fésűtartó	csoportonként 1	
4. Törülköző	felöltött és gyermeklétszám szerint 3-3	
5. Abrosz	asztalonként 3	
6. Takaró	gyermeklétszám szerint 1	
7. ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	

IV. A FELNŐTTEK MUNKAÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

A	B	C
1. szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
2. mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
3. Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen)	ha a mosás helyben történik

	1	
4. Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik
5. Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
6. Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
7. Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
8. Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
9. kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna
10. Hűtőgép	óvodánként 1	
11. Porszívó	óvodánként 1	

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

A	B	C
1. 1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtként)		
2. különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
3. mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
4. ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
5. az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képeségek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
6. értelmi képeségeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
7. ábrázoló tevékenységet fejlesztő, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
8. a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
9. munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
10. 2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11. Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
12. magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	

13. diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14. Vetítövászón	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
15. hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
16. hangszer (gyermekeknek)	gyermek-csoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
17. egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
18. projektor vagy írásvetítő	1	

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

A	B	C
1. 1. Beszéd fogyatékosok		
2. tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	
3. logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	
4. 2. Hallási fogyatékosok		
5. Dallamíró	csoportonként 1	
6. hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenháromat, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
7. vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	
8. a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
9. nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében

10. szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
11. 3. Látási fogyatékosok		
12. Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára
13. hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZÖK

A	B	C
1. étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	amennyiben étel kiosztása folyik
2. Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
3. gyógyszereszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
4. amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
5. amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
6. tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	

2. sz. melléklet

TÁMOP3.1.4-08/2-2008-0023

A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSI RENDSZERE

**A kompetencia alapú óvodai programcsomag keretében
készítette:**

Zichy Márta Óvoda**2698 Mohora, Rákóczi út 3.****A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK
NYOMONKÖVETÉSI RENDSZERE*****Előzmény:***

- Bakonyi Anna gyermek megfigyelési szempontsorának áttanulmányozása
- Jelenleg intézményünkben működő értékelési-mérési rendszerrel történő összehasonlítása
- Bakonyi Anna gyermek megfigyelési szempontsora alapján készült el a négy képességterületre lebontott táblázat

Cél:

- a négy képességterület nyomon követése az óvodába lépéstől a ki-Menetig
- a gyermekek fejlődésének dokumentálása képességterületenként, életkoronként
- képet kapjunk a gyermekek erősségeiről, gyengeségeiről és ennek ismeretében egyénre szabott fejlesztés megvalósítása

Fenntarthatóság:

- az értékelési-mérési rendszer lehetőséget teremt a gyermek óvodai életének nyomon követésére
- épít a négy képességterületre
- a táblázati feldolgozás biztosítja a gyermek fejlődésének könnyű áttekinthetőségét

SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK

Társas kapcsolatok, játék, viselkedés, neveltségi szint, szokásismeret

Gyermek neve:		Óvodába	3-4		4-5		6-7	
Születési dátum:		lépéskor	éves		éves		éves	
Társas magatartás, közösségi szokások, együtt- működési kép.	Életkorának megfelelő játékfajtákat játszik							
	Szívesen játszik csoporttársaival							
	Vezető típus a játékban							
	Bevonható mások játékába							
	Vezetett a játékban, alkalmazkodik							
	Vannak önálló ötletei a játékban							
	Elmélyülten játszik							
	Rendeltetésszerűen használja a játékeszközöket							
Erkölcsei megítélő képesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás	Képes az önkiszolgálásra							
	Ismeri a szabályokat							
	Betartja a szokásokat							
	Képes alkalmazkodni a többi gyerekhez							
	Képes alkalmazkodni a felnőttek kéréseihez							
	Képes örülni mások sikerének							
	Képes elviselni tevékenységével kapcsolatos kritikát észrevételt							
	Együttélés elemi szabályait betartja (köszön, fölveszi a szemetet, segít a kisebbnek)							
Összpontszám %								

Érzelmek, motivációk, beállítódás, akarati megnyilvánulások

Gyermek neve:		Óvodába	3-4		4-5		6-7	
Születési dátum:		lépéskor	éves		éves		éves	
Érzelmek	Kiegyensúlyozott							
	Nyugtalan							
	Erőszakos							
	Változó hangulatú							
	Zárkózott							
	Szeszélyes							
	Kapkodó							
	Vidám							
	Tétova							
Érzelem kimutatása	Megélt, pozitív, negatív érzelmeket eljátsza							
	Megélt, pozitív, negatív érzelmeket lerajzolja							
	Megélt, pozitív, negatív érzelmeket elmondja							
	Megélt, pozitív, negatív érzelmeket elfojtja							

Gyermek neve:		Óvodába	3-4		4-5		6-7	
Születési dátum:		lépéskor	éves		éves		éves	
Akarati tényezők problémahelyzetben	Feltalálja magát							
	Segítséget kér							
	Pánikszerűen reagál							
	Feladja							
Konfliktus kezelése	Segítséget kér							
	Nem kér segítséget, megoldja							
	Kivárássra képes							
	Visszahúzódik, feladja							
	Agresszív							
	Indulatkitöréssel válaszol							
Társakkal való együttműködés	Képes saját akaratát érvényesíteni							
	Képes alárendelni saját akaratát							
	Helyzetek, tevékenységek közt tud választani							

ÉRTELMI KÉPESSÉGEK

Kognitív szféra

Gyermek neve: Születési dátum:		Óvodába lépéskor	3-4 éves	4-5 éves	6-7 éves		
<u>Gondolkodási műveletek:</u> Fogalomismeret, tájékozottság	Vannak ismeretei közvetlen környezetéről?						
	Vannak-e ismeretei a természeti környezetről?						
	Ismeri a napszakokat?						
	Ismeri az évszakokat?						
	Képes megkülönböztetni élő és az élettelen? Tisztában van-e a családi relációkkal? (testvér, szülő, nagyszülő)						
Összehasonlítás, megkülönböztetés	Képes-e összehasonlításra?						
	Képes-e megkülönböztetésre tárgyak, jelenségek között?						
Következtetés, ítéletalkotás	Észrevesz-e logikai összefüggéseket?						
Konkretizálás, általánosítás	Képes-e konkretizálni?						
	Képes-e általánosítani?						
Számfogalom, téri-időbeli viszonyok	Képes-e halmazokat képezni?						
	Képes-e mennyiségeket megbecsülni, összevetni?						
	Képes-e számlálni? (meddig)						
<u>Pszichikus funkciók:</u> Koncentráció, feladattartás, figyelem	Összpontosításra képes						
	Összpontosításra nem képes						
	Tevékenységekben kitartó						
	Tevékenységekben nem kitartó						
Érdeklődés	Könnyen motiválható						
	Nehezen motiválható						
	Figyelme könnyen elterelhető						
Emlékezet	Megtörtént esemény felidézése pontos						
	Megtörtént esemény felidézése hiányos						
Képzelet, kreativitás	Produktív képzelet, kreativitás						
	Reproduktív képzelet						
Probléma	Problémahelyzet megoldására képes						

megoldó képesség	Problémahelyzetet nem oldja meg							
	A problémahelyzetet segítséggel oldja meg							

Érzékszervi szféra, percepció

Gyermek neve: Születési dátum:		Óvodába lépéskor	3-4 éves	4-5 éves	6-7 éves
Testséma ismeret	Felismeri-e tükörben önmagát?				
	Felismeri-e képen önmagát?				
	Megnevezi-e testrészeit?				
Hallásészlelés	Képes-e beszédhangok megkülönböztetésére?				
	Képes-e zörejhangok, énekhangok megkülönböztetésére?				
Látásészlelés	Képes-e azonosságokat észrevenni?				
	Képes-e eltéréseket észrevenni?				
Tapintásészlelés	Képes-e tapintás útján felismerni tárgyakat?				
Koordinációs észlelés	Ismeri-e testének oldalíságát?				
	Jobbkezes				
	Balkezes				
	Ismeri-e testének elülső-hátsó zónáját?				
Téri irányok, relációk érezkelése, időérezkelés	Használ-e névutókat téri irányok jelölésére?				
	Használ-e névutókat téri irányok jelölésére kétdimenziós ábrázolásban?				
	Időérezkelése kialakult				
	Időérezkelése kialakulatlan				

VERBÁLIS KÉPESSÉGEK

Nyelvhasználat

Gyermek neve: Születési dátum:		Óvodába lépéskor	3-4 éves	4-5 éves	6-7 éves
Összefüggő, folyamatos beszéd	Képes-e élményeit, megtörtént eseményeket elmondani?				
	Képes-e meseélmények elmondására?				
	Képes-e szövegek, összefüggések megértésére?				
	Szívesen beszél felnőttekkel				
	Szívesen beszél gyerekekkel				
Beszéd tisztasága, a nyelvtani alkalmazás szintje	Van-e beszédhibája?				
	Van-e a hangok pontatlan kiejtésének biológiai oka?				
	Van-e a hangok pontatlan kiejtésének szociális háttere? (ingerszegény környezet, nemtörődömség, stressz)				
	Beszéde folyamatos, összefüggő				
	Mondatszerkesztésnél egyszerű mondatalkotás				
	Mondatszerkesztésnél összetett mondatalkotás				

Verbális kommunikáció

Gyermek neve: Születési dátum:		Óvodába lépéskor	3-4 éves	4-5 éves	6-7 éves
Beszédértés	Ismeri-e környezete tárgyait?				
	Ismeri-e környezetében lévő élőlények neveit?				
	Ki tudja-e szóban fejezni ismereteit?				
	Képes-e elvont fogalmak megértésére?				
	Képes-e kérésre a kérésnek megfelelő cselekvés végrehajtására?				
	Szókincse gazdag				
	Szókincse szegényes				
Szókincse átlagos					
Nyelvi kifejező- képesség	Kezdeményez-e beszélgetést gyermekekkel?				
	Kezdeményez-e beszélgetést saját gondolatairól?				
	Képes-e ismert mesét elmondani?				
	Képes-e önállóan mesélni, mesét kitalálni?				
	Könnyen tanul-e meg verseket, mondókákat?				

TESTI KÉPESSÉGEK

Nagymozgások

Gyermek neve: Születési dátum:		Óvodába lépéskor	3-4 éves	4-5 éves	6-7 éves
Mozgás koordináció, motoros képeségek	Testi felépítése életkorának megfelelő				
	Testi felépítése életkorától eltérő				
	Erőnléti állapota, állóképessége gyenge				
	Erőnléti állapota, állóképessége megfelelő				
	Mozgáskoordinációja rendezett				
	Mozgáskoordinációja rendezetlen				
	Mozgástempója, dinamikája lassú				
	Mozgástempója, dinamikája gyors				
	Mozgástempója, dinamikája átlagos				
Téri tájékozódás nagymozgással a cselekvés szintjén	Képes-e az óvoda épületében, udvaron tájékozódni?				
	Oldalisága (kezesség) kialakult				
	Oldalisága (kezesség) kialakulatlan				
	Képes-e a testgyakorlatokat irányítással végezni?				
	Képes-e adott irányba célhoz eljutni?				

Finommozgások

Gyermek neve: Születési dátum:		Óvodába lépéskor	3-4 éves	4-5 éves	6-7 éves
Ábrázoló tevékenység (rajzolás, festés, mintázás, kézimunkázás)	Bekapcsolódik az ábrázoló tevékenységbe?				
	Bekapcsolódik az ábrázoló tevékenységbe kérésre, irányításra?				
	Eszközhasználata önálló				
	Eszközhasználatot segítséggel végzi				
	Megnyilvánul-e az ember ábrázolásban a testséma ismerete?				
	Megjelenik-e az ábrázoló tevékenységben a kreativitás?				
Ábrázolás a mindennapi életben (játék,	Ábrázol-e önmagától?				
	Szeret-e finommozgást igénylő játékszerekkel játszani?				

barkácsolás, díszítés)	Szereti-e azokat a munkajellegű tevékenységeket, amelyek finommozgást igényelnek?							

SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK

A gyermek neve, beceneve, jele	Szociális képességek		Az értékelés dátuma
	Rendszerstruktúrák	Szöveges értékelés (féléven-ként minimum egy alkalom)	
	Társas kapcsolatok, játék, viselkedés, neveltségi szint, szokásismeret		
	Társas magatartás, közösségi szokások, együttműködési képességek		
	Erkölc megítélő képesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás		
	Érzelmek, motivációk, beállítódás, akarat megnyilvánulások		
	Érzelmek, motivációk, beállítódás		

	Akarati tényezők	

ÉRTELMI KÉPESSÉGEK

A gyermek neve, beceneve, jele	Értelmi képességek		Az értékelés dátuma
	Rendszerstruktúrák	Szöveges értékelés (féléven-ként minimum egy alkalom)	
	Kognitív szféra		
	<u>Gondolkodási műveletek</u> fogalomismeret, tájékozottság összehasonlítás, megkülönböztetés, következtetés ítéletalkotás, analízis, szintézis, konkretizálás, általánosítás, számfogalom, téri, időbeli viszonyok, szimmetria		
	<u>Pszichikus funkciók működése</u> koncentráció, feladattartás, figyelem, érdeklődés, emlékezet, , problémamegoldó képesség		

	<u>Érzékszervi szféra.</u> <u>percepció</u> testséma ismeret, hallásérzékelés, látásérzékelés, tapintásérzékelés, koordinációs működés (test-kéz-láb-szem), kinezetikus érzékelés, keresztcsatornák működése, téri irányok, relációk érzékelése, időérzékelés		

VERBÁLIS KÉPESSÉGEK

A gyermek neve, beceneve, jele	Verbális képességek		Az értékelés dátuma
	Rendszerstruktúrák	Szöveges értékelés (féléven-ként minimum egy alkalom)	
	Nyelvhasználat		
	Az összefüggő, folyamatos beszéd megjelenése		
	A beszéd tisztasága, a nyelvtani alkalmazás szintje		
	Verbális kommunikáció		

	Beszédértés		
	Nyelvi kifejezőképesség		

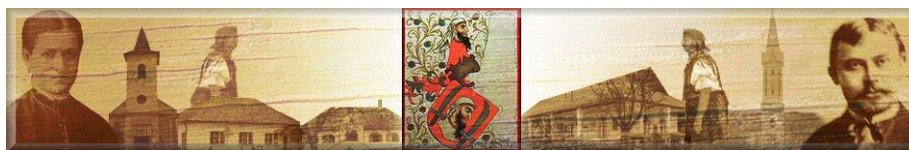
TESTI KÉPESSÉGEK

A gyermek neve, beceneve, jele	Testi képességek		Az értékelés dátuma
	Rendszerstruktúrák	Szöveges értékelés (féléven-ként minimum egy alkalom)	
	Nagymozgások		
	Mozgáskoordináció, motoros képességek		
	Téri tájékozódás nagymozgással a cselekvés szintjén		
	Finommozgások		

	Ábrázoló tevékenység (rajzolás, festés, mintázás, kézimunkázás)		
	Ábrázolás a mindennapi életben (játék, barkácsolás, díszítés)		

3. sz. melléklet

„MESÉLJ NEKÜNK MIKSZÁTH KÁLMÁN!”

Tématerv a Mikszáth Kálmán centenárium emlékére

1847-1910

A kompetencia alapú óvodai programcsomag keretében készítette:

**Zichy Márta Óvoda
2698 Mohora, Rákóczi út 3.**

TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0023

„Mesélj nekünk Mikszáth Kálmán”

Témahetek előzménye:

- Bekapcsolódás Mikszáth Kálmán-Mauks Ilona kulturális örökségének védelmébe együttműködve Mohora Község Önkormányzatával (Mikszáth emléknap, Ilona-nap)
- Részvétel Palóc mesemondó versenyen

Témahetek célja:

- Mohora kulturális értékeinek megismerése, védelme, átörökítése
- Szülőfalunk iránti megbecsülés által hazaszeretetre nevelés
- Mikszáth Kálmán a „nagy mesemondó” megismerése gyermekeknek szánt irodalmi alkotásai során

- Ismerkedés szűkebb környezetünk a „jó palócok” népszokásaival, néphagyományaival, tárgyi emlékeivel
- Anyanyelvi nevelés
  - mesehallgatás által passzív szókincs fejlesztése
  - mesedramatizálással aktív szókincs, nyelvi fantázia, kifejezőkészség gazdagítása, kommunikációs készség, önkifejezés fejlesztése
  - palóc tájnyelvi sajátosságok megismerése, palóc tájszólás, dialektus továbbélésének biztosítása
  - a „Nagy Palóc” meséi által a könyvek szeretetére, megbecsülésére nevelés, olvasóvá válás előkészítése

Témahetek fenntarthatósága:

- A mesék komplex feldolgozása mindhárom korcsoport számára az életkori sajátosságokat figyelembe véve történt
- A feldolgozás biztosítja a hármas képességszint szerinti differenciálást
- A témahetek IKT alkalmazást tartalmaznak
- Kapcsolódnak a helyi önkormányzat évről évre megrendezésre kerülő Mikszáth-Mauks programjaihoz

Mikszáth Kálmán a meséről:

„A magyar népmese történeteivel aludjon el a kisgyermek, és álmában majd a hallott történet, és a magyar nyelv szépsége összeolvad, eggyé válik, képekké erősödik, s aztán beszélt nyelvé válik”¹

„...a népmese, mindenütt, a nép lelke, fantáziája, érzés és gondolatvilága él abban”²

Mikszáth számos novella és regényhőst formált meg Mohora palóc lakóiról. Felesége, Mauks Ilona *Visszaemlékezéseiben* írja a Jó Palócok kötet kézhez vételekor:

„Nagy örömmel forgattam a lapokat, úgy látszott, mintha régi kedves ösmerősöket üdvöznélnek, de hiszen azok is voltak mindazok egytől egyig. (...) Kálmán (...) azt mondta: Olyan nekem ez a könyv, mint a mesebeli vitéznek táltos paripája (...) Gyere kedves gazdám

---

¹ Előszó mesegyűjteményhez (1906.) In: Hátrahagyott munkák. Budapest

² Almanach előszó (1909.)

a hátamra elviszlek ahová el akarsz jutni (...) és mindenekfelett elhozott ide magához Mohorára.”³

„Én csak jól jártam Mohorával. Lassankint az egész irodalom Mohoráról fog kikerülni. Ha kifogyok megint Mohorára megyek.”⁴

Mikszáth Kálmán gyermekeknek írt kötetei:

Tündérvilág (Válogatott mesék gyűjteménye az ifjúság számára, írta Kálmán bácsi) 1875.

Vígórák kisgyermek számára (Gyermekek olvasmánya) 1888.

Tavaszi napfény, otthon és zöld mező (Gyermekversek) 1890.

A keresztmama meséi. 1897. (új kiadás 2006.)

Mikszáth Kálmán meséi (Tóth Könyvkiadó és Könyvkereskedés)

---

³ Mauks Ilona: Visszaemlékezései 178. old. Mikszáth Kiadó Horpács

⁴ Uo.: 185.old.

Zichy Márta Óvoda
2698 Mohora, Rákóczi út 3.

TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0023

A kompetencia alapú oktatási programcsomagok alkalmazása – óvodai programcsomag

TÉMATERV: „Csillog is villog is, hullik is múlik is”

Időszak: VÍZ

Óvodai csoport megnevezése: középső-nagycsoport (Napraforgó)

Megvalósítás ideje: 2010.01.18.-22.

NEVELÉSI TERÜLETEK					
Külső világ tevékeny megismerése		Vizuális nevelés	Irodalom-anyanyelv	Ének-zene	Kiegészítő tevékenységek, mozgásos, értelem-és érzékelést fejlesztő játékok, bábozás, dramatizálás
Élő-élettelen környezet	Matematika				

„Hókirály jégpalotája” Téli csapadékfajták. Hó, jég tulajdonságai, Halmazállapot változtatás	„Hókirály országában” Tőszámnév, sorszámnév. Sorbarendezés, hely-meghatározás, relációk, névutók	„Hóember” Mozaikkészítés. Tépés, gyűrés, ragasztás technikája	Mikszáth Kálmán: Hókirály című meséje Dramatizálás, párbeszédes részek megjelenítése	„Hóemberek tánca” Ha, ha, ha havazik... mondóka Hóember, hóember hóból van a lába... (ÉNÓ 248.)	IKT alkalmazás: a mesedramatizálás fotóiból Power Point bemutató készítés. Könyvtárlátogatás: IPR: könyvek szeretetére, megbecsülésére nevelés, könyvtárhasználat szabályai Óvoda-iskola átmenet támogatása Mozgás: „Hócsata a szobában”

A KÜLSŐ VILÁG...-ÉLŐ ÉS ÉLETTELEN KÖRNYEZET

Téma	„A Hókirály jégpalotája”
A tevékenység célja	A téli időjárás jellemző jegyeinek megismerése. Az időjárás változásának nyomon követése, következményeinek felismerése. Esztétikai élmény: rácsodálkozás havas tájra, zúzmaracsipkés fára.
A tevékenység feladata	Ismerkedés téli csapadékfajtákkal (hó, jég, zúzmara, dér). Nevük, tulajdonságaik. Érzékszervi tapasztalás A téli időjárás hatása a növényekre, tárgyakra, udvari játékokra. Kinti hideg, szobai meleg hatása hóra, jégre. Halmazállapotváltztatás.
Ajánlott megelőző tevékenység	A téli hideg időjárás és a természeti jelenségek folyamatos megfigyelése séták, kirándulások, udvari játék alkalmával.
Eszközök	nagyítók, hóember kellékei, jégkockakészítő tálca, műanyag edények, tálcák
Szervezeti keretek, munkaformák	mikrocsoportos, egyéni

Vázlat	Készülődünk az udvarra: Milyen ruhadarabot vegyünk fel? Miért?- Téli öltözködés jellemzői. Testséma fejlesztés. Esztétikai érzék fejlesztése. Gyönyörködünk a téli táj érintetlen szépségében. Óvoda kertjében hóesés, hópelyhek, jégcsap megfigyelése nagyítóval. Tenyerünkön kézmelegtől elolvad. Ok-okozat felismertetés Téli játékok (csúszkálás, hógolyózás, hóember-, hóvárépítés, nyomok a hóban) szabad, örömteli együttlét, spontán tapasztalatszerzés. Csoportszobába havat viszünk, mini Hókirályt készítünk, tálcára helyezük, a változást folyamatosan figyeljük. Előzőnap fagyasztott jégkockákból „jégpalotát építünk a Hókirálynak”, a változást szemmel tartjuk. A megolvadt hólevet üveg pohárba töltve megvizsgáljuk. Összehasonlítjuk csapvízzel. A látottakat szóban is megfogalmazzuk

KÜLSŐ VILÁG...-MATEMATIKA

Téma	„Hókirály országában”
A tevékenység célja	Sorbarendezés, azonosság különbség felismerése. Helymeghatározás adott szempont szerint, irányok, relációk, névutók használata.
A tevékenység feladata	Számosság megállapítása, több-kevesebb, kisebb-nagyobb. Sorrendiség, tőszámnév, sorszámnév, párkeresés.
Ajánlott megelőző tevékenység	Téli játékok, hóemberépítés a szabadban. Kisebb-nagyobb hógolyók gyúrása.
Eszközök	10 db papírhóember azonos ill. eltérő színű sállal, dobókocka, kicsi, közepes, nagy méretű körlapok „hógolyók”
Szervezeti keretek, munkaformák	Csoportos, mikrocsoportos

Vázlat	Hókirály katonái a hóemberek felsorakoznak: egymás mellé helyezzük őket. Hányan vannak? Mind egyformák? Találunk e egyformákat, párokat? Keressük meg azt a hóembert, amelyik az első, utolsó, harmadik, utolsó előtti stb. a sorban. Keressük meg azt a hóembert, amelyik a piros és a kék sálat viselő hóemberek között van stb. Dobókockával gurítunk. A hóemberek annyi hógolyót kapnak, amennyit a kocka mutat (pl.:5). A gyerekek határozhatják meg, hogy kicsi, közepes vagy nagyméretű hógolyót adnak a választott hóembernek (pl.:1nagy -2 közepes -2 kicsi). Melyik hóember kapta a legtöbb, legkevesebb hógolyót? Melyik hóember kapott csak kicsi/ legtöbb közepes stb. hógolyót?

VIZUÁLIS NEVELÉS

Téma	„Hóember” mozaikkészítés
A tevékenység célja	Finommotorika fejlesztése krepp papír tépésével, gyűrésével, ragasztással. Tapintásos észlelés fejlesztése. Részekből egész összeállítása. Komponáló képesség fejlesztése.
A tevékenység feladata	Emlékezet, képzelet fejlesztése téli élményekről felidézett beszélgetés közben. Ujjakra gyakorolt finommozgással kézizomzat fejlesztése. Ragasztás technikájának gyakorlása.
Ajánlott megelőző tevékenység	Valódi hóember építése az óvoda udvarán. Télről, hóemberről szóló mondókák, versek mondogatása, dalok éneklése.
Eszközök	Kék vagy fekete karton, fehér, piros krepp papír, ragasztó
Szervezeti keretek, munkaformák	Egyéni, mikrocsoportos

Vázlat	Motiváció: téli természetet ábrázoló képek, könyvek nézegetése közben felidézzük hóval, hóemberépítéssel kapcsolatos közös élményeinket. Mondókázunk, énekelgetünk a hóemberről. Készítsünk hóembert! Teremrendezés, eszközök előkészítése. Tervezés: ceruzával előrajzoljuk a hóember alakját. A tépés technikájának bemutatása, gyakorlása. A papírdarabok ujjak közötti gyűrése. A kenőfejes ragasztó használata. Kitartó, pontos tiszta munkára törekvés.

IRODALOM-ANYANYELV

Téma	Mikszáth Kálmán: Hókirály című meséje (Mikszáth Kálmán meséi Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft)
A tevékenység célja	Ismerkedés szülőfalunk híres írójával Mikszáth Kálmánnal. Szerette a gyerekeket, kisfiának meséket is írt. Lakóhelyünk iránti szeretetre nevelés, kulturális örökségünk megbecsülése, védelme, átörökítése. A mese előadásával a palóc tájnyelvi szavak, tájszólás őrzése.
A tevékenység feladata	A mese élményszerű bemutatása. Cselekmény, fordulatok nyomon követése. Párbeszédreszek karakteres előadása a szereplők jellemének megfelelően. A mese dramatizálása.
Ajánlott megelőző tevékenység	Séta a Mikszáth.- Mauks Emlékparkba. Az író szobrának koszorúzása. Emlékszoba megtekintése. Látogatás az evangélikus templomba, emléktábla koszorúzása. Beszélgetés kezdeményezése képek nézegetése közben: Ki lakik a Mikszáth utcában? Stb.
Eszközök	Mikszáth könyvek, képek, fotók, képeslapok Mohoráról A dramatizálás eszközei: jelmezek, fejdíszek
Szervezeti keretek, munkaformák	Csoportos

Vázlat	Állatképeket ábrázoló könyvek nézegetése közben a mese kezdeményezése: Hogyan választották királyukká az állatok a hóembert? Meddig tartott a királysága? A mese bemutatása, majd önkéntes szerepvállalással a párbeszédesek részek dramatizálása. Az egyes jeleneteket fotózzuk, amelyekből a mese digitális feldolgozása készül Power Point bemutatóval. A prezentációt a helyi Községi Könyvtár látogatása során levetítjük. A könyvtár vezetője bemutatja a könyvtár használatának szabályait, Mikszáth könyveket keresünk. .

A KÜLSŐ VILÁG...ÉLŐ ÉS ÉLETTELEN KÖRNYEZET

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Spontán és irányított tapasztalatszerzés Ismeretek bővítése Közvetlen érzékszervi tapasztalás	Percepciófejlesztés tapasztalással Megfigyelés, összehasonlítás Hasonlóság, különbség tudatosítása	Vizuális és tapintásos észlelés Ok-okozati összefüggések Formaészlelés összehasonlítás
Szociális	Önállóság növelése öltözködés közben Csoportnorma, közösségi szabályok betartása Közös játék élménye	Társas magatartás, együttműködési képesség fejlesztése Közös játék során összetartozás élményének erősítése	Együttműködés, munkamegosztás, alkalmazkodóképesség fejlesztése Balesetveszély felismerése, elkerülése udvari játék során

Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Szókincsbővítés Téli ruhadarabok megnevezése fogalomalkotás	Tél témakörébe tartozó szavak, kifejezések beépítése a mindennapi nyelvhasználatba, élmények felidézése közben Beszédfegyelem: egymás meghallgatása	Összefüggő, folyamatos beszéd fejlesztése Mondatalkotás: cselekvést kifejező szavak használata A tapasztalatok szóbeli megfogalmazása
Testi	Testsémafejlesztés öltözködés közben Összerendezett mozgás fejlesztése szabad játék, téli sportok során	Testsémafejlesztés Szem-kéz koordináció fejlesztése eszközhasználat (nagyító), hógolyózás, célzás során Finommotorika : gyúrás, formázás, gurítás	Egyensúlyérzékelés, szem-kéz koordináció fejlesztése Finommotorika fejlesztése jégkockák rakosgatása közben

IRODALOM-ANYANYELV

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Figyelem, képzelet fejlesztése a mese hallgatásával Szókincsbővítés, új szavak értelmezése (jogar, fejedelem, parádé)	Koncentráció fejlesztése a párbeszédese részek előadásával Lényegkiemelés. A jelenetek egymásra épülése- időérzék fejlesztése.	A történet folyamatosságának biztosítása a dramatizálás során Ok-okozat felismertetése a mesei fordulatokban. Archaikus kifejezések értelmezése
Szociális	Helyes magatartásformák gyakorlása a Mikszáth-emlékszoba megtekintése és a könyvtárlátogatás során	Szülőfalunk és Mikszáth Kálmán iránti pozitív érzelmi viszony kialakítása Értékek megismerése, megbecsülése	Óvoda-iskola átmenet támogatása: könyvek szeretetére, megbecsülésére nevelés Szülőfalunk és Mikszáth a palóc meseíró kulturális

			örökségének megismerése, őrzése
Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Aktív és passzív szókincs bővítése Hangképzőgyakorlatok, beszédképzőszervek erősítése, ügyesítése a mesében szereplő állatok hangjának utánzásával	Kifejezőkészség fejlesztése a mese tájnyelvi kifejezéseinek helyes használatával (hóbul, bohó, aminő, papiros, nyüzsögnek-rezsegnek) Ismerkedés a palóc dialektussal	Kifejezőkészség fejlesztése a párbeszéd részek dramatizálásával Palóc tájszólás, dialektus felismerése, utánzása
Testi	A mesében szereplő állatok mozgásának utánzása Szabad önkifejezés	A „Hókirály” olvadásának, összeroskadásának eljátszása Párbeszéd során szemkontaktus tartása	Dramatizálás közben a mesei szereplők jellemének megformálása gesztusokkal, arcjáttékkal, metakommunikációs eszközökkel

A KÜLSŐ VILÁG...MATEMATIKA

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Mennyiség és szám összekapcsolása (a hógolyók számosságának megállapítása) Halmazképzés (hógolyók méret szerinti osztályozása). Hasonlóság, különbözőség érzékelése	Számfogalom erősítése. Sorbarendezés, irányok, relációk. Balról jobbra haladunk. Párkeresés. Több, kevesebb, ugyanannyi érzékelése.	Számosság megállapítása leszámlálás nélkül, dominókép (dobókocka) láttán. Tő- és sorszámnév értelmezése. Több, kevesebb, ugyanannyi. Pótlás.

Szociális	Közösségi szokások alakítása. Játékszabály elfogadása, betartása.	Türelem, kitartás fejlesztése. Siker és kudarc élményének feldolgozása.	Együttműködés képességének fejlesztése párokban végezhető feladatoknál (társ irányítása).
Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Kifejezőkészség fejlesztése a hasonló és különböző hímek észlelése során.	A pár fogalmának értelmezése. Helymeghatározások, névutók helyes használata.	Helymeghatározás a gyermekek szempontja szerint. Az elgondolás megfogalmazása mások számára érthető módon.
Testi	Finommotorikus képességek fejlesztése a hímek, hógolyók rakosgatásával.	Finommotorikus képességek finomítása a hímek, hógolyók rakosgatásával.	Szem-kéz koordináció, harmonikus mozgás fejlesztése (dobókocka gurítása, szemmel való követése)

VIZUÁLIS NEVELÉS

	Differenciálási szintek

Képességfajták	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Tapintásos észlelés fejlesztése (krepp papír tulajdonságai) Rész egész viszonyának érzékelése.	Síkon való tájékozódás fejlesztése (fenn, lenn, közepén) Formaérzék, színismeret fejlesztése.	Kompozíciókészség fejlesztése Arányviszonyok érzékelése. Tervezőmunkával képzelet, kreativitás fejlesztése.
Szociális	Sikerélmény átélése. Érzelmek, motivációk fejlesztése.	Türelem, kitartás fejlesztése. Monotónia tűrés növelése.	Egymás munkáinak tiszteletbentartása. Egymás iránti segítőkészség kinyilvánítása.
Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Szókincsbővítés: színek formák megnevezése. Aktuális tevékenységek megfogalmazása.	Kifejezőkészség fejlesztése a térirányok meghatározásával (lap alja, teteje...) Névutók helyes használata.	Egyéni elképzelések szóbeli megfogalmazása. Tetszésnyilvánítás indoklással.

Testi	Finommotorikus mozgások, izomtónus szabályozás fejlesztése a papír tépésével, gyúrásával	Finommotorikus mozgás fejlesztése az ujjakra irányított mozgással. Ragasztás technikájának gyakorlása.	Finommotorika, mozgáskoordinációs képesség fejlesztése. Ragasztó biztos használata.

Zichy Márta Óvoda
2698 Mohora, Rákóczi út 3.

TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0023

A kompetencia alapú oktatási programcsomagok alkalmazása – óvodai programcsomag

TÉMATERV: „Bújj, bújj medve”

Időszak: VÍZ/FÖLD

Korosztály: 4-5 év

NEVELÉSI TERÜLETEK				
Külső világ tevékeny megismerése	Vizuális nevelés	Irodalom- anyanyelv	Ének-zene	Kiegészítő tevékenységek,

Élő-élettelen környezet	Matematika				mozgásos, értelem- és érzékelést fejlesztő játékok, bábozás, dramatizálás
„Mézesmackó, medvecukor” Szituációs játék: teafőzés a mackócsaládnál	„Sűrű erdő” Irányok térben, iránykövetés, névutók Labirintusjáték Ellentétpárok	„Mackóbarlang” Mintázás lisztgyurmából „Medvebunda” Mozaikragasztás fonaldarabokból „Érdemes, hogy a piktor bácsi lefesse” Meseillusztráció, ceruzarajz	Mikszáth Kálmán: Gazsi kalandja című mese Dramatizálás, párbeszédész részek megjelenítése	„Lelkesedéssel járták a medvetáncot” Jön a tavasz Bújj, bújj medve Mackó, mackó ugorjál Dirmeg-dörmög „Heje huja haj! Nincs már semmi baj” (magas- mély hang érzékeltetése)	Látogatás a Mikszáth – Mauks Emlékparkba Az író szobrának megtekintése, koszorúzás Néphagyományörzés: febr. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony, népi időjárás megfigyelés Farsang: medvealakoskodás, medvetáncoltatás (Brumm, brumm Brúnó)

KÜLSŐ VILÁG...-ÉLŐ ÉS ÉLETTELEN KÖRNYEZET

Téma	„Mézesmackó, medvecukor”
A tevékenység célja	Ismerkedés az anyagok tulajdonságaival (víz, méz, cukor stb.). A víz tulajdonságainak megváltoztatása, halmazállapot-változtatás melegítéssel. Érzékelésfejlesztés közvetlen érzékszervi tapasztalással (látás, tapintás, ízlelés)
A tevékenység feladata	Szituációs játék: a mackócsalád életén keresztül személyes családi események felidézése. Teafőzés közben kísérletezés a víz és egyéb hozzávalók tulajdonságaival. Ok-okozat felismertetése, következmények levonása.
Ajánlott megelőző tevékenység	Szerepjáték során családjáték tartalmi fejlesztése. Tízórai közben teafogyasztás élménye. Mikszáth K.: Gazsi kalandja című mese feldolgozása. A beteg medve gyógyítása gyógynövényekkel.
Eszközök	Rezsó, teafőző edény, üvegkancsó, üvegpoharak, teáskanalak, erdei gyümölcsök aszalt, lekvár és filteres tea formájában, filteres gyógynövényteák (kamilla, csipkebogyó), méz, cukor, citrom
Szervezeti keretek, munkaformák	Csoportos, mikrocsoportos

Vázlat Simai Mihály: Macialtató Méhes odu lik luk lak Rajta van egy csip csup csap Ha megnyitod azt a csapot, Csodafinom méz csöppen, Hét bögrével idehozok, Aludjatok kicsi bocskok Szép csöndben.	Babaszobában családjáték gazdagítása: beteg van a családban. Mit lehet tenni? Mikszáth mese felidézése: Mackóbácsit is gyógyteával gyógyította a kis bocsk. Főzzünk teát! Előkészület után tea-főzés. A víz tulajdonságainak változása melegítés hatására. Érzékszervek érzékenyítése. Ok- okozat felismertetése, következtetések a tapasztalatok szóbeli megfogalmazása. Kitöltjük a meleg vizet, a pohár oldalán látjuk a párákat, érezzük a meleget. A mackók milyen ízű teát innának? (málna, áfonya, eper, szeder). Vannak növények, amelyek gyógyító hatásúak (kamilla, csipkebogyó). Megkóstoljuk az aszalványokat, gyümölcslekvárokat. Ízlelés után mindenki választhat ízlése szerint a filterek közül. Figyeljük a víz színének megváltozását. Mivel édesíthetjük? Cukorral, de egészségesebb a méz! A mackó is szereti. Összehasonlítjuk a víz és a méz állagát, egyéb jellemzőit. Mivel ízesíthetjük? Savanyú citrommal. Megfigyeljük, hogyan változik a tea színe a citromlé hatására. Az észrevételeket folyamatosan szóban is megfogalmazzuk.

KÜLSŐ VILÁG...-MATEMATIKA

Téma	„Sűrű erdő”
A tevékenység célja	Irányok megfigyelése, követése, bejárása információk alapján. Zárt és nyitott vonalak (kertek) készítése zsinór segítségével. Helymeghatározások.
A tevékenység feladata	Tájékozódás térben, konkrét cselekvés közben. Névtűk gyakorlati alkalmazása. Labirintusjáték. Iránykövetés balról jobbra, lentől felfelé és fordítva. Ellentétpárok (sűrű-ritka, könnyű-nehéz, magas-alacsony)
Ajánlott megelőző tevékenység	Séta, kirándulás a mohorai erdőbe, fenyvesbe a dolinkai pincesorra. Mikszáth Kálmán: Gazsi kalandja című meséjének feldolgozása
Eszközök	Zsinórok, csoportszoba bútorai
Szervezeti keretek, munkaformák	Csoportos

Vázlat Mackó, mackó ugorjál Sűrögdél és forogjál, Tartsd fel a mancsodat, Tedd szét a lábadat, Ugorj ki! (népköltés)	A mese dramatizálását kezdeményezzük. Szereplők kiválasztása, teremrendezés. Kijelöljük a barlangot (asztal alatt), Gazsi otthonát (babaszoba). Játékra hívogató: „Gyere velem az erdőbe XY!” A gyerekek csatlakoznak, fogyó- gyarapodó sor. Változzunk át erdővé! Törzsünk a fa törzse, karok-ágak, ujjak-gallyak. Ki milyen fa? Helyezkedjenek el a fák sűrűn, majd ritkán. Gazsi bolyong az erdőben. Helymeghatározás: hol van most, névutók használata (fa előtt, fa mögött, két fa között). Mackóbácsi, vezesd el Gazsit a barlangba! Vezesd haza Gazsit! Mondjuk, hogy merre járnak (jobbra, balra, egyenesen előre), iránykövetés. Zárt, nyitott vonalak létrehozása a fák között zsinór húzásával, bekerítéssel. Gazsi játszik a boccs-csal: ellentétpár játék. Nem sűrű, hanem...Nem könnyű, hanem... Mackó, mackó ugorjál... mozgássor leutánczása, irányok megfigyelése.

VIZUÁLIS NEVELÉS

Téma	„Mackóbarlang”
A tevékenység célja	Ismerkedés a lisztgyurma tulajdonságaival, alakíthatóságával. Érzékszervi tapasztalatok az anyag formálásával. Mintázás technikájának gyakorlása. Finommotorika fejlesztése. Térben való plasztikai munka elhelyezése
A tevékenység feladata	Mackóbarlang készítése mélyítéssel egy tömbből. A mélyítés munkafogásának bemutatása, gyakorlása. A barlang bejáratának díszítése kavicsokkal. Mackó formázása gömbölyítéssel. Részekből egész összeállítása.
Ajánlott megelőző tevékenység	Séta a dolinkai pincesorra, hegyoldalba vájt pincék megfigyelése. Kuckóépítés a csoportszoba bútorai, takarók felhasználásával. IKT alkalmazás: Weöres Sándor: A medve töprengése című versének powerpoint bemutatása
Eszközök	Lisztgyurma hozzávalói: 2 egység liszt, 1 egység só, 2 kanál étolaj, víz
Szervezeti keretek, munkaformák	Mikrocsoportos, egyéni

Vázlat	A mese felidézése, mackós versek, dalok éneklése közben javasoljuk: Készítsünk a mackónak barlangot! A lisztgyurma elkészítése a gyermekek előtt, közben a felhasznált anyagok jellemzőinek megfigyelése. Mintázás, a barlang egy tömbből való kialakítása. Mélyítés az ujjakra irányított mozgás segítségével. A barlang bejáratának díszítése, körberakása kavicsokkal. A mackó testrészeinek megformálása ismert munkafogással, tenyér illetve asztallap közötti gömbölyítéssel. Részekből egész összeállítása. Szabad játék az elkészült figurákkal: „Ha kibújok, vacogok, ha bebújok, hortyogok! Ha kibújok jót eszem, ha bebújok, éhezem”

IRODALOM-ANYANYELV

Téma	Mikszáth Kálmán: Gazsi kalandja című meséje (Mikszáth Kálmán meséi Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft)
A tevékenység célja	Ismerkedés szülőfalunk híres írójával Mikszáth Kálmánnal. Szerette a gyerekeket, kisfiainak meséket is írt. Lakóhelyünk iránti szeretetre nevelés, kulturális örökségünk megbecsülése, védelme, átörökítése. A mese előadásával a palóc tájnyelvi szavak, tájszólás őrzése.
A tevékenység feladata	A mese élményszerű bemutatása. Cselekmény, fordulatok nyomon követése. Párbeszédresztes karakteres előadása a szereplők jellemének megfelelően. A mese dramatizálása.
Ajánlott megelőző tevékenység	Séta a Mikszáth.- Mauks Emlékparkba. Az író szobrának koszorúzása. Emlékszoba megtekintése. Látogatás az evangélikus templomba, emléktábla koszorúzása. Beszélgetés kezdeményezése képek nézegetése közben: Ki lakik a Mikszáth utcában? Stb.
Eszközök	Mikszáth könyvek (Véber Károly: Így élt Mikszáth Kálmán), képek, fotók, képeslapok Mohoráról A dramatizálás eszközei, jelmezek
Szervezeti keretek, munkaformák	Csoportos

Vázlat	Mikszáth családjáról fotókat nézegetünk. Mikszáth kisfiaival (Kálmán, Jánoska, Albert). Kedvenc játékaik fotói: hintaló, ló, bárányka, nyúl. (94-96 old. 152.old.) Szerettek játszani, de még jobban szerették édesapjuk meséjét. Egyszer Gázsiról, egy rosszcsont kisfiúról és egy medvéről is mesélt nekik. Hallgassátok meg! A mese élményszerű előadása, palóc tájszólás érzékeltetése. Lehetőség biztosítása az egyes jelenetek eljátszására. „érdeemes arra, hogy a piktor bácsi lefesse”- meseillusztráció készítése, a rajzok kivágása, felragasztás hurkapálcára. Síkbábokkal a mese újrajátszása. Tavaszi medvecsalogató: Bújj, bújj medve..dalosjáték közben a medve mozgásának utánzása, mászás tenyéren-talpon. Meglátja a napot, árnyékát, visszabújjik a barlangba.

A KÜLSŐ VILÁG...ÉLŐ ÉS ÉLETTELEN KÖRNYEZET

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Ismerkedés a változatos anyagok tulajdonságaival. Közvetlen érzékszervi tapasztalás. Mit kóstoltál, mit szagoltál? Figyelem, koncentráció fejlesztése	Ismeretek bővítése a különféle anyagok jellemzőinek megtapasztalásával. Érzékszervek érzékenyítése. Mit kóstoltál, mit szagoltál? Játék bekötött szemmel.	Gondolkodásfejlesztés: ilyen volt, ilyen lett. Változások nyomon követése. Ok-okozat felismertetése, következtetések levonása. Összehasonlítás.
Szociális	Családi összetartozás erősítése a közös élmények felidézésével. Pozitív érzelmek keltése a betegápolás eljátszása során. (vigasztalás, gondozás, segítségnyújtás)	Türelem, kitartás növelése. Segítőkészség, karitatív érzelmek kialakítása. A beteg, bajba jutott embereken, állatokon segíteni kell.	Együttműködési készség fejlesztése. „Nagyobb boldogság adni, mint kapni” Balesetveszély felismerése tea-főzés közben

Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Szókincsfejlesztés. Beszélgetés, személyes családi élmények felidézése, megfogalmazása egyszerű mondatokban.	Szókincsfejlesztés jelzős szóösszetételek használatával: mézédes, aranysárga, jéghideg.	Nyelvi kifejezőképesség fejlesztése a látott és megtapasztalt jelenségek szóbeli megfogalmazásával.
Testi	Testsémafejlesztés Testrészek, érzékszervek viszonya, elhelyezkedése, funkciói.	Finommotorika fejlesztése a felhasznált anyagok válogatása, az eszközök használata közben.	Kézügyesség fejlesztése a háztartási eszközök, anyagok használata során. Bátor, biztonságos eszközhasználat.

IRODALOM-ANYANYELV

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Figyelem, képzelet fejlesztése a mese hallgatásával Szókincsbővítés, új szavak értelmezése (vásott, piktor, minap)	Koncentráció fejlesztése a párbeszédese részek előadásával Lényegkiemelés. A jelenetek egymásra épülése- időérzék fejlesztése.	A történet folyamatosságának biztosítása a dramatizálás során Ok-okozat felismertetése a mesei fordulatokban. Archaikus kifejezések értelmezése (megéhezvén, hancurájuk)
Szociális	Helyes magatartásformák gyakorlása a Mikszáth- emlékszoba megtekintése során	Szülőfalunk és Mikszáth Kálmán iránti pozitív érzelmi viszony kialakítása Értékek megismerése, megbecsülése	Szülőfalunk és Mikszáth a palóc meseíró kulturális örökségének megismerése, őrzése

Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Aktív és passzív szókincs bővítése Hangképzőgyakorlatok, beszédképzőszervek erősítése, ügyesítése a mesében szereplő állatok hangjának utánzásával	Kifejezőkészség fejlesztése a mese tájnyelvi kifejezéseinek helyes használatával (mondván, biz azt, elébb, háládatlan) Ismerkedés a palóc dialektussal	Kifejezőkészség fejlesztése a párbeszédes részek dramatizálásával Palóc tájszólás, dialektus felismerése, utánzása
Testi	Finommotorikus készségek fejlesztése a könyvek lapozgatása a fotók rakosgatása közben.	A medve mozgásának utánzása. Mászás tenyérentalpon, bújás tárgyak alatt. Szabad önkifejezés, mozgáskultúra fejlesztése	Harmonikus mozgás, táncos mozdulatok medvetáncoltatás, medvealakoskodás során.

A KÜLSŐ VILÁG...MATEMATIKA

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Irányok megfigyelése. Téri tapasztalatok aktív cselekedtetéssel, a kijelölt útvonalak bejárásával.	Tájékozódás térben. Névutók helyes alkalmazása labirintusjáték közben. Zárt, nyitott vonalak megfigyelése.	Bal és jobb megkülönböztetése, oldaliság erősítése. Egyedi elképzelések megvalósítása a zárt és nyitott kertek létrehozásával. Ellentétpárok értelmezése.
Szociális	Segítkezés a teremrendezésben, előkészületi munkálatokban. Közösségért végzett munka értékének felismertetése.	Játékszabály betartása. Alkalmazkodóképesség növelése.	A kiválasztott szerepekkel való azonosulás. Egyén és közösség kapcsolatának erősítése. Siker és kudarc élményének átélése.

Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Mackó, mackó ugorjál... a ritmikus mondóka és hozzákapcsolódó mozgássor eljátszása. Mondóka és mozgás összekapcsolásával ritmusérzék fejlesztése.	Névutók használata cselekvéssor közben. A mozgások irányának mondatba foglalása.	Helymeghatározások információk alapján. Szókincsbővítés ellentétpárok felállításával.
Testi	Testsémafejlesztés a fa és az emberi test felépítésének összehasonlításával, eljátszásával. Fúj a szél: törzs, karok, ujjak mozgása, dinamika fejlesztése.	Nagymozgások fejlesztése: Szabad járás, futás, bújás stb az erdőben. Az adott útvonal bejárása.	Nagymozgások fejlesztése iránykövetés közben Tudatos mozgásirányítás. Finommotorika fejlesztése a zsinórok lefektetése során.

VIZUÁLIS NEVELÉS

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Ismerkedés a lisztgyurma összetevőivel, alakíthatóságával. Tapintásos és egyéb érzékszervi észlelés fejlesztése. Formaérzék fejlesztése.	Mintázás technikájának gyakorlása. Gömbölyítés, mélyítés munkafogásai. Rész-egész viszonya a mackó testrészeinek összeállítása során.	Gondolkodásfejlesztés: előzmény- következmény, ok-okozat összefüggése a gyurma készítése közben. Téri tapasztalat a plasztikai munka során. Kreativitás fejlesztése kavicsdíszítéssel.
Szociális	Segítkezés a szervezési feladatokban. Önálló munkára törekvés. Kitartás, önbizalom erősítése.	Tiszta, pontos munkára nevelés. Szabad játék az elkészült darabokkal.	Egymás munkájának megbecsülése, értékelése. Szabad játék az elkészült darabokkal.

Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Beszédritmus, verbális memória fejlesztése a mackó témájú versek, dalok mondogatása, éneklése során.	Szókincsbővítés: A lisztgyurma hozzávalóinak megnevezése, tulajdonságaik megfogalmazása.	A barlang és a mackó elkészítésének fázisai, a munkamenet megfogalmazása. Mondatalkotási készség fejlesztése.
Testi	Manuális készség fejlesztése a lisztgyurma szabad gyúrásával, kavicsok válogatásával.. Szem-kéz koordináció fejlesztése.	Az ujjak és a kéz izomzatának erősítése a gömbölyítés és mélyítés munkafogásai közben.	Finommotorika fejlesztése az ujjakra irányított mozgással, nyomáserő fokozásával. Kézügyesség fejlesztése a részek összeillesztése során.

Zichy Márta Óvoda
2698 Mohora, Rákóczi út 3.

TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0023

A kompetencia alapú oktatási programcsomagok alkalmazása – óvodai programcsomag

TÉMATERV: „Sarkantyút hord, s nem huszár”

Időszak: VÍZ/TŰZ

Korosztály: 3-4 év

NEVELÉSI TERÜLETEK					
Külső világ tevékeny megismerése		Vizuális nevelés	Irodalom-anyanyelv	Ének-zene	Kiegészítő tevékenységek, mozgásos, értelem-és érzékelést fejlesztő játékok, bábozás, dramatizálás
Élő-élettelen környezet	Matematika				

„Csizmát húzok” Testséma fejlesztés. Testzónák, oldaliság erősítése.	„Hétmérföldes csizma” Tapasztalatok a mennyiségek körében. Hosszabb, rövidebb érzékelése. Hosszúságmérés	„Elfeslett a csizmám” Csizmaforma festése Felületfestés, díszítőmunka Papírhajtogatás: origami csizma Csizmaforma körbevarrása föl-le öltögetés	Mikszáth Kálmán: Az óriás kiscsizmák című meséje Dramatizálás, párbeszédés részek megjelenítése	„Csizmám kopogó” Jákobnak volt Azért varrták a csizmát Csizmám kopogó Azt mondják, hogy a cipő Anyám, édesanyám elfeslett a csizmám	Látogatás a Mikszáth –Mauks Emlékparkba Az író szobrának megtekintése, koszorúzás „Megtaláltam az óriások csizmáját”- hideg-meleg játék Csizmavásár Mozgás: tornázás papucsokkal Táncmozdulatok:sarokkoppantás egyenletes járás

A KÜLSŐ VILÁG...-ÉLŐ ÉS ÉLETTELEN KÖRNYEZET

Téma	„Csizmát húzok”
A tevékenység célja	Testsémafejlesztés. A test elülső és hátulsó zónájának megtapasztalása. Jobb-bal megkülönböztetése, oldaliság megtapasztalása.
A tevékenység feladata	Testünk megismerése (fej, törzs, végtagok). Testrészek aránya, egymáshoz való viszonya. Részekből egész összeállítása. Testrészek, érzékszervek megérintése, megnevezése, funkciói. Jobb-bal párosítás.
Ajánlott megelőző tevékenység	Öltözködés, tisztálkodás egyéb önellátó tevékenység valamint mozgásgyakorlat során testrészek megfigyelése, megnevezése. Vizuális nevelés közben Tenyéryomat, ujjfestés, kéz-talp körberajzolása. Mondókázás, ölbeli játékok: Pont, pont, vesszőcske; Sűrű erdő, kopasz mező stb.
Eszközök	Zoknik, papucskok, csizmák, kesztyűk, zsebtükör, egészalakos tükör
Szervezeti keretek, munkaformák	Mikrocsoportos, páros

Vázlat Két füle van, mégse hall: Húzzák: azt sem mondja jaj. Orra is van, rendes, formás, Nem ingerli tormás kolbász, Mert szagolni nem tud vele. Ázott földön nyomát látni. Tessék ezt most kitalálni! (csizma)	Szerepjáték kezdeményezése: babaruhák közé páros ruhadarabok kerültek. Válogassuk szét őket! Osztályozás lehetséges szempontjai: szín, méret, mintázat. Találunk-e párokat? A tevékenység közben megnevezzük a ruhadarabokat, megszámloljuk. Melyik testrészünkre vesszük fel? Testrészek megnevezése, megérintése jobb, bal kézzel, behunyt szemmel. Játék párokban: szemben állva fogjátok meg egymás orrát, fülét, vállát..., érintsetek össze homlokotokat, talpatokat... simogassátok meg egymás arcát, hasát stb. A csizmának is van orra, sarka stb., találós kérdések csizmáról. „Kiskanál, nagykanál zöld erdőben kismadár/Minden gyerek így csinál”-mozdulatot, mozgássort leutánzó játék. Melyik testrészünkkel végeztük? A babaszobában kézzel-lábbal végezhető változatos tevékenységek biztosítása. Különböző háztartási eszközök , szerszámok kipróbálása. Tükörijáték szabadon.

KÜLSŐ VILÁG...-MATEMATIKA

Téma	„Hétföldes csizma”

A tevékenység célja	Ismerkedés mennyiségekkel: hosszúságmérés. Becslés, mérés. Hosszú, rövid fokozatai.
A tevékenység feladata	Hosszabb, rövidebb érzékelése sokféle módon. Magasság és hosszúság közötti különbség felismertetése. Hosszabb, rövidebb uo. hosszú tárgyak keresése, előállítás, összemérése. Lépések hosszúságának mérése egységgel.
Ajánlott megelőző tevékenység	Testnevelés foglalkozáson lépések, ugrások, állatok járásának utánzása. Irodalom foglalkozáson „ugorjunk árkot” című mese
Eszközök	Zsinórok, pálcák, kréta
Szervezeti keretek, munkaformák	Csoportos
Vázlat Füle is van, orra is van, mégsem hall, de nem is szusszan. Sarkantyút hord, s nem huszár, Nincs lába, és mégis jár. (csizma)	Motiváció: A Mikszáth mese meghallgatása után képzeletben felhúzzuk az „óriás kiscsizmát”. Lépünk rövidet, hosszút! Ki tud leghosszabbat lépni? Krétával jelöljük a lépések hosszát. Mit gondoltok hány darab pálcával lehet kirakni? Becslés, mérés. Rövid, hosszú útvonalak tervezése, bejárása rövid és hosszú lépésekkel egyenes hullám, átlós, nyolcas alakzatban. Becsüljük meg hány lépéssel jutunk el az ajtóig, játékpólciig stb. A lépéseket számoljuk. Mikor kell többet lépünk,

	ha rövidet vagy hosszút lépünk, Kipróbáljuk. Ki készíti a csizmát? „Jáknak volt hat fia, mind a hat csizmadia” a mondókéval hat gyereket kiszámolunk, akik méretet vesznek a többi gyerek talpáról (körberajzolják). A talpformákat kiszínezhetik, aki szeretné ollóval kivághatja.

VIZUÁLIS NEVELÉS

Téma	„Elfeslett a csizmám”
A tevékenység célja	A festés technikájának gyakorlása. Felületfestés temperával. Ecsethasználat, ecsetkezelés gyakorlása. Biztos eszközhasználat. Szabad színhasználat.
A tevékenység feladata	A felület kitöltése a festék egyenletes felhordásával. Finommotorikus képesség fejlesztése. A csizmaformán való tájékozódás. Színismeret fejlesztése.
Ajánlott megelőző tevékenység	Mikszáth Kálmán: Az óriás kiscizmák című meséjének meghallgatása, feldolgozása dramatikus formában.

Eszközök	Temperafesték 3-4 színben, ecsetek, vizes edények, papírból kivágott csizmaformák
Szervezeti keretek, munkaformák	Mikrocsoportos
Vázlat Weöres Sándor: Vásár Van-e csizma eladó, Hóba-sárba mindig jó? Van kis csizma eladó, szép varrás a szárán, Hogyha ílyet hordanék, bizony sose bánám.	A mese felidézésével, csizmával kapcsolatos mondókák, dalok éneklése során kezdeményezzük: Milyenek képzelitek el Lackó csizmáját? Milyen színű lehetett? Milyen színű csizmát viselnél szívesen? Miért az a szín tetszik? Az előre kivágott csizmák befestése a választott színű festékkel. A festés technikájának gyakorlása. Biztos ecsetfogás, irányítás. Száradás után eltérő színnel a csizma díszítése egyszerű díszítőelemek alkalmazásával. Huszárruha motívumainak megfigyeltetése, paszomány, sújtás, zsinórozás. Sarkantyút is ragaszthatunk rá. Az elkészült munkákból csizmavásárt rendezhetünk.

IRODALOM-ANYANYELV

Téma	Mikszáth Kálmán: Az óriás kiscizmák meséje (Mikszáth Kálmán meséi Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft)
A tevékenység célja	Ismerkedés szülőfalunk híres írójával Mikszáth Kálmánnal. Szerette a gyerekeket, kisfiának meséket is írt. Lakóhelyünk iránti szeretetre nevelés, kulturális örökségünk megbecsülése, védelme, átörökítése. A mese előadásával a palóc tájnyelvi szavak, tájszólás őrzése.

A tevékenység feladata	A mese élményszerű bemutatása. Cselekmény, fordulatok nyomon követése. Párbeszédese részek karakteres előadása a szereplők jellemének megfelelően. A mese dramatizálása.
Ajánlott megelőző tevékenység	Séta a Mikszáth.- Mauks Emlékparkba. Az író szobrának koszorúzása. Emlékszoba megtekintése. Látogatás az evangélikus templomba, emléktábla koszorúzása. Beszélgetés kezdeményezése képek nézegetése közben: Ki lakik a Mikszáth utcában? Stb.
Eszközök	Mikszáth könyvek, képek, fotók, képeslapok Mohoráról A dramatizálás eszközei: felnőtt méretű csizma, jelmezek
Szervezeti keretek, munkaformák	Csoportos
Vázlat Nappal tele, éjjel üres. Mi az? (csizma) Gazdája hordja és hordja a gazdáját. (csizmatalp) Mi híja van egy jól elkészített csizmának? (a párja)	A mese kezdeményezése: szerepjátékhoz használt jelmezek közé felnőtt méretű csizmát rejtünk. „Megtaláltam az óriások csizmáját” Mikszáth Kálmánnak három kisleánya volt, Kálmánka, Jánoska és Albert. Nagyon szerették a meséket. Egy napon az édesapjuk elmesélte nekik Lackó és az óriás kiscsizma kalandos történetét. A mese élményszerű bemutatása. Lehetőséget adunk a mese részleteinek eljátszására. Felpróbáljuk az „óriás kiscizmát”. Hová mennél benne? Erdőbe, meseretre, óriások-törpék országába, Budapestre, Afrikába stb. Mit láttál? Kivel

Egy jól elkészített csizmának mi a hibája? (nincs párja)	találkoztál? Fantázia, nyelvi kifejezőkészség fejlesztése. Mutasd meg, hogyan lépegetett Lackó a csizmában amikor bandukolt, vágatott, száguldott, vidám, majd szomorú és fáradt volt. Tréfás, becsapós találós kérdések csizmáról. A nyelvi furfang felismerése.

A KÜLSŐ VILÁG...ÉLŐ ÉS ÉLETTELEN KÖRNYEZET

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Taktilis érzékelés érintéssel. Testkép fejlesztés. Válogatás, osztályozás közben egyszerű gondolkodási műveletek végzése.	Hasonló, különböző megfigyelése, ugyanolyan keresése a ruhadarabok válogatásával. Analízis, szintézis. Párosítás, indoklás.	Testzónák, oldaliság erősítése. Jobb, bal biztos megkülönböztetése. Domináns kéz használata. Gondolkodás fejlesztése a tükörkép helyes értelmezésével.
Szociális	Önellátó képesség fokozása öltözködés, ruházat rendben tartása során. Környezetünk és saját ruházatunk rendezettsége iránti igény alakítása.	Testkép megismerésével identitástudat fejlesztése. Én és a közösség viszonya. Alkalmazkodás, a csoportnorma követése.	Önellátó feladatok helyes munkatempóban való végzése. Figyelmesség, segítőkészség a kisebbekkel, gyengébb képességűekkel szemben.

Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Szókincs gazdagítása a testrészek és ruhadarabok megnevezésével. Mondatalkotás cselekvést kifejező igék használatával.	Párbeszéd kezdeményezése a párokban végzett feladatok során. Dialógus fenntartása kérdések és válaszok megfogalmazásával.	Fogalomalkítás a megnevezett testrészek és ruhadarabok gyűjtőfogalmak alá rendezésével. (lábbeli, fejfedő, fehérnemű, érzékszerv, végtag)
Testi	Nagymozgások fejlesztése adott mozgássor megfigyelése, leutánzása során. (Kiskanál, nagykanál játék)	Finommotorikus tevékenység gyakorlása (ruhadarabok válogatása, hajtogatása, összemérése) közben manuális készség fejlesztése.	Finommozgások pontosítása páros gyakorlatok, háztartási eszközök kipróbálása és a tükörijátékok során.

IRODALOM-ANYANYELV

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Figyelem, képzelet fejlesztése a mese hallgatásával. Auditív hallás fejlesztése a lépések, dobbantások,	Koncentráció fejlesztése a párbeszédres részek előadásával Tájékozódás térben: dramatizálás során szereplők	A mese helyszínei és a mese cselekményének összefüggése. Időérzék alakítása: az események időrendbe

	csizmakopogás erősségének érezkelésével	egymáshoz való helyzete.	állítás. Fogalmi gondolkodás fejlesztése lábbeli fajták felsorolásával
Szociális	Helyes magatartásformák gyakorlása a Mikszáth- emlékszoba megtekintése során	Szülőfalunk és Mikszáth Kálmán iránti pozitív érzelmi viszony kialakítása Értékek megismerése, megbecsülése	Szülőfalunk és Mikszáth a palóc meseíró kulturális örökségének megismerése, őrzése
Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Aktív és passzív szókinccs bővítése (fullajtár, dolmány) Nyelvi fantázia fejlesztése: Hová mennél a csizmában? Mit láttál? Kivel találoztál?	Kifejezőkészség fejlesztése a mese tájnyelvi kifejezéseinek helyes használatával (semlyékes, nemulass) Ellentétpárok a mesében (óriás-törpe, éj- nappal, mendegél-száguld)	Palóc tájszólas, dialektus felismerése, utánzása. Becsapós találós kérdések megfejtésével a magyar nyelv humorának, találékonyágának megéreztetése.
Testi	Nagymozgások, mozgáskoordináció fejlesztése a képzeletbeli csizmában való lassú, gyors járással, ugrással, szökdeléssel.	Egyensúlyérzék fejlesztése egylábon állással, ugrálással. Páros lábon szökdeléssel. Dinamikafejlesztés.	Kreatív mozgás, önkifejezés, mozgáskultúra fejlesztése táncmozdulatokkal. (sarkalás, bokázás, bobbantások)

A KÜLSŐ VILÁG...MATEMATIKA

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Magasság és hosszúság különbségének felismertetése. Hosszú, rövid érzékelése, értelmezése változatos módon. Összehasonlításuk méréssel.	Becslés, mérés lényegének értelmezése. Az egység szerepe mérés során. Számolási készség fejlesztése. Tájékozódás térben kijelölt útvonal bejárásával.	Térérzékelés, kreativitás fejlesztése hosszú-rövid útvonalak tervezése során. Iránykövetés. Ok-okozat felismertetése. Fokozatok felállítása: hosszúság szerinti növekvő-csökkenő sorrend.
Szociális	Társas magatartás és együttműködő képesség fejlesztése a közös tevékenység során.	Egymás ötleteinek, elképzeléseinek meghallgatása, elfogadása. Önérvényesítési törekvések háttérbe szorítása.	Érdeklődés, motiváltság, akarati tényezők fejlesztése. A csoporttárs ötleteinek támogatása, kivitelezés segítése.

Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Jákobnak volt hat fia... a mondóka ritmikus hangoztatásával beszédritmus fejlesztése. Kiszámoló mozdulat és beszéd összekapcsolása.	Melléknév fokozás alkalmazása matematikával összefüggő kifejezéseken Rövid-rövidebb-legrövidebb; kevés-kevesebb-legkevesebb stb.	Nyelvi kifejezőképesség fejlesztése a mennyiségi tapasztalatok megfogalmazásával.
Testi	Nagymozgások fejlesztése a lépések hosszúságának változtatásával, állatok mozgásának utánzásával.	Nagymozgások fejlesztése hosszú és rövid, változatos irányú, alakzatú útvonalak bejárásával.	Finommotorika fejlesztése a mértékegységek rakosgatása közben, a talp körberajzolása során.

VIZUÁLIS NEVELÉS

Képességfajták	Differenciálási szintek		
	I. szint	II. szint	III. szint
Értelmi	Érzékszervi szféra. Vizuális és taktilis percepció fejlesztése a festés anyagainak és eszközeinek használata közben.	Pszichikus funkciók működése: koncentráció, feladattartás, fegyelem. Síkbeli irányok érzékelése a papírcsizmán való tájékozódással.	Kognitív szféra fejlesztése: logikai képességek alakítása a munkamenet megtervezésével. Problémamegoldó gondolkodás, kreativitás fejlesztése.
Szociális	Közösségi szokások, érintkezési formák alakítása. Érdeklődés, motiváltság fejlesztése.	Szűkebb-tágabb környezetünk (nemzeti jelképek, huszáruha, helytörténeti vonatkozások) megismerésével közösségi érzés növelése.	Ábrázolótevékenység közben egymás segítése, pozitív érzelmi viszony alakítása. Szülőföldünk, magyar hazánk iránti szeretetre nevelés.

		Tiszta, pontos munkára törekvés.	
Kommunikációs (verbális, nonverbális)	Szókincsbővítés: csákó, sarkantyú, dolmány. A megismert tárgyak jellemzése, leírása képolvasás módszerével	Témához kapcsolódó beszélgetés kezdeményezése. Kérdések, válaszok, vélemények megfogalmazása.	Az elkészült munkák értékelése, esztétikai értékek kifejezése, tetszésnyilvánítás. Csizmavásár: dramatikus helyzet megteremtése.
Testi	A felületfestés lendületességével kézizomzat lazítása. Díszítőmunkával finommotorika fejlesztése.	Ecsetkezelés során koordinációs képességek fejlesztése. Tudatosan irányított ujjmozgások.	Ecsetfogással izomtónus erősítése. Aprólékos kidolgozás lehetősége a díszítőmunka során.

4. sz. melléklet

Az óvoda története

Az óvodát Dr. Horváth József esperes, plébános kezdeményezésére – tágabb környezetében is egyedülálló módon – a Római Katolikus egyházközség alapította 1927-en.

Dr. Klébelsberg Kúnó vallás- és közoktatásügyi miniszter nemzeti iskolaépítő programjához Mohora az országban elsőként kapcsolódva 1927-ben új emeletes iskolát létesített. A régi épületet átadták óvodaszervezés céljára.

A Kisdédóvó Intézet első óvónője a Kiskunfélegyházáról származó Bugyi Erzsébet volt, aki Nemzetnevelés című újságban közzétett álláshirdetésre jelentkezett. Esküigazolvány, melyet a balassagyarmati királyi tanfelügyelő állított ki, tanúsítja, hogy az állást 1927. november 03-tól foglalta el.

Bugyi Erzsébet egészen 1949-ben bekövetkezett haláláig hűségesen szolgált óvónőként a faluban, 22 éven át valláserkölcsi nevelésben részesítve a mohorai családok gyermekeit.

Az intézmény a község minden gyermekét fogadta, katolikusokat és evangélikusokat egyaránt. Ezt igazolja az 1939/40-es évekből fennmaradt statisztikai jelentés, ekkor az óvodába 70 gyermeket írtak be.

1946-ban Óvodai Felügyelő bizottság alakult. Tagjai: körorvos, védőnő, helyi plébános, evangélikus kántortanító, iskolaszéki tagok.

A 40-es évek elején már igen leromlott állapotú és nehézségekkel küzdő óvoda számára új reményt adott az egyházközség jótevője gróf Vay Gáborné, született Zichy Márta mohorai nagybirtokos felajánlása.

Zichy Márta Óvoda

A szükségessé vált új óvodaépület és óvónői lakás építésének költségeire 20000 pengőt adományozott. Az egyházközség képviselő testülete úgy kívánt emléket állítani, hogy az új létesítményt Zichy Márta Római Katolikus Óvodának fogják nevezni. A lelkes munkát feltehetően a közelgő, majd bekövetkező háború pusztítása állította meg. Zichy Márta eredeti jó szándékú elgondolása mégsem hiúsult meg. A kastélyban, a grófnő egykori lakóhelyén 40 éven át „ott-hont adott” a Mohorán felnövekvő óvodás gyermekeknek.

Az óvoda történetének 1927-49-ig terjedő időszakáról a Plébánia irattára gazdag írásos és fotódokumentációt őrzött meg. Az archív anyagból állandó kiállítás látható az óvoda folyosóján.

1951-ben az óvoda vezetését Ernyei Anna vette át, egy csoportban 25 gyermekkel. 1952-ben 35 férőhellyel állandó napközi otthonos óvodává fejlődött, új felszerelést, bútort kapott. 1957-ben a beírt gyermekek száma 42 fő. 1962-ben a gyermeklétszám 50 fő, az óvoda 2 csoportta fejlődött a tárgyi és személyi feltételek biztosításával. 1964-ben 64 fő gyermek járt óvodába. 1972-ben a körzetesítés miatt tagóvodává vált, a létszám csökkent a községből való elköltözések miatt, de a két csoport léte nem került veszélybe. 1989-ben a falu önállósult, az új vezetés a valamikori Községi Tanács épületét óvoda céljaira átalakította és felújította.

A mohorai Napközi Otthonos Óvoda 2002. szeptember 21-én, fennállásának 75. jubileumán rendezett ünnepségen méltán vette fel Zichy Márta nevét. A jeles pártfogó emlékére állított emléktáblát – Szabó Csaba szülő munkáját – a névadó unokája Vay Erzsébet leplezte le, majd az egyházközség plébánosa áldotta meg.

Óvodánk tevékenységközpontú pedagógiai program szerint 2 csoportban 40-50 gyermek testi, értelmi, erkölcsi nevelését végzi. A mindennapi nevelő-oktató munkában névadónk Zichy Márta példája áll előttünk, akinek gyermekszeretetére, életvidám, sokoldalú egyéniségére mohora lakói máig szeretettel emlékeznek.

2005. augusztus 31-től Mohora Község Önkormányzata közoktatási megállapodás keretében a Magyarnándori Általános Iskola Tagintézménye lett.

2008. június 31-vel Mohora Község Önkormányzata kilépett a Magyarnándori Közoktatási Társulásból és 2008. július 1-el közoktatási megállapodás keretében az óvoda a Cserhátsurányi Tessedik Sámuel Körzeti Általános Iskola és Óvoda tagintézménye lett.

Cserhátsurány-Herencsény-Mohora Községek Önkormányzatai 2009. május 14-én pályázatot nyújtottak be a „Társadalmi megújulás Operatív Program” megvalósítására.

Intézményünk pályázati vállalása: Kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése és alkalmazása 1 óvodai csoportban.

A komplex óvodai program, programcsomag bevezetése és alkalmazása hangsúlyozza az alapképességek és a kulcskompetenciák fejlesztését.

Törekszünk olyan pedagógiai környezet kialakítására, ahol az inklúzió alapuló szemlélet, a befogadó attitűd természetessé válik az óvoda-pedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.

5. sz. melléklet

a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelethez

I. Kérelem

nemzetiségi óvodai nevelés / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezéséhez

Alulírott ..... az alábbiakban meghatározottaknak megfelelően a benyújtást követő naptári évben kezdődő nevelési évtől, tanévtől kérem nemzetiségi óvodai nevelés / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezését.

A gyermek / tanuló neve:

A gyermek / tanuló anyja neve:

A gyermek / tanuló születésének helye, ideje:

A gyermek / tanuló lakóhelye:

A gyermek / tanuló tartózkodási helye:

A gyermek/tanuló azonosítója:

Az igényelt pedagógiai feladat:

óvodai nevelés / általános iskolai nevelés-oktatás / gimnáziumi nevelés-oktatás / szakközépiskolai nevelés-oktatás / szakiskolai nevelés-oktatás

Az érintett nemzetiségi nyelv megnevezése:

beás / bolgár / görög / horvát / lengyel / német / örmény / romani / román / ruszin / szerb / szlovák / szlovén / ukrán

Zichy Márta Óvoda

A választott nevelési- vagy nevelési-oktatási forma:

- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) óvodai nevelés
- Nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés
- Roma/cigány kulturális óvodai nevelés
- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) nevelés-oktatás
- Nemzetiségi kétnyelvű nevelés-oktatás
- Nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás
- Magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás
- Kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás

Nyilatkozom, hogy a kérelemmel érintett nemzetiséghez tartozom.

Tudomásul veszem, hogy a nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás jogszerű igénybevétele a kérelemben megjelölt pedagógiai feladat befejezéséig vagy a nemzetiségi pedagógiai feladatok megszüntetésére irányuló írásbeli kérelem benyújtásáig tart, azzal, hogy a megszüntetési kérelmet legkésőbb a nevelési év / tanév május utolsó napjáig be kell nyújtani és a kérelem csak a benyújtást követő tanév kezdetétől érvényesíthető.

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

.....

szülő vagy gondviselő aláírása

II. Záradék

Zichy Márta Óvoda

A gyermek, tanuló számára a kérelemben megjelölt igényeknek megfelelő nemzetiségi nevelés, nevelés- oktatás az alábbi intézményben kerül megszervezésre:

Az intézmény hivatalos neve:

OM azonosítója:

Székhelyének címe:

A gyermek, tanuló által igénybevett nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás tényleges helyének címe (ha a nemzetiségi óvodai nevelés, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezése telephelyen történik²²):

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap) .....

Ph

intézményvezető aláírása

I. Nyilatkozat

a nemzetiségi óvodai nevelésben / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatásban való részvételtől

Alulírott ..... az alábbiakban meghatározottaknak megfelelően nyilatkozom, hogy a benyújtást követő naptári évben kezdődő nevelési évben, tanévben kérem az alább megjelölt gyermek / tanuló számára a nemzetiségi óvodai nevelés / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás biztosítását.

Zichy Márta Óvoda

A gyermek / tanuló neve:

A gyermek / tanuló anyja neve:

A gyermek / tanuló születésének helye, ideje:

A gyermek / tanuló lakóhelye:

A gyermek / tanuló tartózkodási helye:

A gyermek/tanuló azonosítója:

Az igényelt nemzetiségi pedagógiai feladat:

óvodai nevelés / általános iskolai nevelés-oktatás / gimnáziumi nevelés-oktatás / szakközépiskolai nevelés-oktatás / szakiskolai nevelés-oktatás

Az érintett nemzetiségi nyelv megnevezése:

beás / bolgár / görög / horvát / lengyel / német / örmény / romani / román / ruszin / szerb / szlovák / szlovén / ukrán

A választott nevelési- vagy nevelési-oktatási forma:

- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) óvodai nevelés
- Nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés
- Magyar nyelvű roma/cigány kulturális óvodai nevelés
- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) nevelés-oktatás
- Nemzetiségi kétnyelvű nevelés-oktatás
- Nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás
- Magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás
- Kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás

Tudomásul veszem, hogy a nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás jogszerű igénybevétele a kérelemben megjelölt pedagógiai feladat befejezéséig vagy a nemzetiségi pedagógiai feladatok megszüntetésére irányuló írásbeli kérelem benyújtásáig tart, azzal, hogy a megszüntetési kérelmet legkésőbb a nevelési év / tanév május utolsó napjáig be kell nyújtani és a kérelem csak a benyújtást követő tanév kezdetétől érvényesíthető.

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap) .....

a szülő vagy gondviselő aláírása